

Kiadóhivatal:

Bezerédj István-utca 5. szám.

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

Hirdetések

legjutányosabb számítással, díj-szabás szerint.

Megjelenik minden szombaton.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség:

Bezerédj István-utca 5. szám.
Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.

Előfizetés:

egész évre 10 kor., félévre 5 kor.
negyedévre 2 kor. 50 fill.

Néptanítóknak,

ha az előfizetést egész évre előre beküldik, 5 kor.

TOLNAVÁRMEGYE TARSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZGAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

AZ ORSZÁGOS M. KIR. SELYEMENTENYESZTÉSI FELÜGYELŐSÉG HIVATALOS LAPJA.

Belmunkatárs: JANOSITS KÁROLY.

Felelős szerkesztő és láptulajdonos: BODNÁR ISTVÁN.

Egyes szám ára 20 fillér.

Harc az egyke ellen.

A »Pesti Napló« június 4-iki számában fenti címen megjelent sorok alkalmasak arra, hogy a bennök megnyilatkozó elvek ellen minden, hazáját, nemzetét, népét szerető emberben az utálat és megvetés érzését költse fel.

Baranyavármegyét leckézteti azon hátrózatáért, hogy az egygyermek-rendszer ellen törvényhozási intézkedéseket hoz javaslatba.

Nem ismerem Baranyavármegye határozatát, de az idézett támadó cikkből látnivaló, hogy oly javaslatokat tartalmaz, melyhez hasonló kidolgozására a mi vármegyénk is egy bizottságot küldött ki. »Az örökösödési-, véderő- és büntetőtörvénykönyv« reformálandó oly irányban, hogy megadóztatandók lennének a gyermektelen szülők, az egy-gyermekes szülőktől e címen a kedvezmények megvonandók s a több-gyermekes szülőknél kedvezmények adandók lennének.

Ezen javaslatokat támadja a »Pesti Napló«.

Azt mondja, hogy »az egyke nem az ural kedvelés utánzása, nem abból a fényből, rátartó uriaszony természetből fakadt, mely irtózik a gyerektől, mint a női testet időnként elégtelenítő és hiúsági célok szolgálataiban megakadályozó kellemetlenségtől, hanem egyszerűen a kenyér miatt terjed, mely anynyira kicsiny, hogy legfeljebb csak egy gyermeknek jut belőle harapni való, annak is bizony csak elég kevés.«

Ez nem áll. Látni való, hogy a »P. N.«

cikkirója nem fordult még meg sem a tolnasárközi, sem a baranyai ormányság népe közt, mert különben meggyőződött volna róla, hogy igenis a paraszt-arisztokrácia selymes, bársonyos menyecskei kényeskedésből származik az egyke és nem a szalmaviskók lakói között otthonos, hanem a palával, vörösrézzel fedett, dagadó divánokkal, magas pohárszékekkel butorozott parasztpalotákban, ahol nemhogy a kenyérben volna hiány, hanem bőséggel van a kuglóf, befőtt, dunsztolt gyümölcs is, amely paloták asszonyai kényszerítik a városi kereskedőt, hogy áruért kétszeres árt kérjen, nehogy az olcsó ár miatt, fitymálódva ott hagyják a boltot.

Tovább így folytatja a »P. N.«: »Hogy legyen-e utód és hogy mennyi legyen, ez igazán két ember magánügye, amelybe senki, még hazug elméletek félremagyarázásával az állam sem avatkozhatik bele. A magzatelhajtás büntetése is erőszak az egyéni szabadság ellen, mert a testével mindenki azt teheti, amit akar.« Sérteném a »Közérdek« olvasóközönségét, ha belebocsátok ezeknek a rettenetes elveknek cáfolatába. Csak ennyit ezen elv szerint, hogy saját testével mindenki azt teheti, amit akar, nem lenne büntetendő az az ujonc, aki mutató ujjának egy izületét levágja, hogy a katonai szolgálatra alkalmatlan legyen.

Szóval, abból a tényekkel ellenkező föltevésből indul ki a »P. N.« cikkirója, mintha az egykerendszer a nyomorral küzdő néposztálynál volna elterjedve. Nem! Az anyakönyvek adatai bizonyítják, hogy a leg-

több születés éppen oly családoknál van, a melyek a mindennapi kenyérért küzdenek, az egykés, vagy gyermektelen családok pedig éppen a jómóduak.

Végül reményelem, hogy a Baranyavármegyét ért támadás nem fogja elriasztani a mi vármegyénket attól, hogy a nemzetítő Moloch ellen fölvegye a harcot, még ha hasonló megtámadásra lenne is kilátása. Az a szegénybélyeg, melyet Baranyavármegye homlokára ütöttek, az elismerés cserkoszorujává változik azok előtt, akik a hazát, a magyar nemzetet és népet igazán szeretik.

Kölesd, 1909. június 4.

Lágler Sándor.

A D. K. E. akciója vármegyénkben.

A D. K. E. f. hó 8-án tartotta évi rendes közgyűlését Budapesten. A közgyűlésen Pallavicini Ede örgróf, titkos tanácsos és Rákosi Jenő főrendiházi tag elnökölt.

A D. K. E. eme tanácskozása úgy látszik, melyreható fontosságu lesz vármegyénk jövő kulturális s más irányu fejlődésére nézve. Lapunk mult heti számában ugyanis rámutattunk a tolnamegyei bajokra, amelyek talán most még kicsinyek, de lehetnek nagy bajok kulforrásai is. Kérületünk érdemes képviselőjének, Szabó Károlynak úgy látszik, meggyőzték a haza és vármegyénk sorsán aggodó lelkét az elmondottak, mert kész örömmel vállalkozott reá, hogy a D. K. E. figyelmét az itteni állapotokra reá irányítsa. Biztos értesülésünk van róla, hogy az ő nagy ékesszólással elmondott beszéde mely benyomást tett a közgyűlésen megjelent összes ta-

TÁRCA.

A fakutya.*

Írta: Bársony István.

Nagyon kicsi leányka voltam még, a mikor a szüleim meghaltak. Edes apámra sohasem is emlékeztem, edes anyámra is csak úgy, mintha álmodtam volna, hogy egy szelid, halvány, nagyszemű, könnyező asszony csókolgatott valaha, aki azután egyszer csak nem jött többet hozzám.

Hogyan kerültem Lina néniékhez, azt sem tudom. Az emlékezésem ott kezdődik, amikor már ott voltam és a többi gyermektől sokat türtem. Mert Lina néniéknek négy gyermekük volt; mind idősebb nálammal; és mind tudott valamit kitalálni, amivel engem bántson.

A fiukkal (ketten voltak) még csak meglettem volna valahogy. Azok nagyobbacska is voltak és velem alig törődtek másképp, mintha hogy néha megdobálták a labdájokkal. — A fiukat kezdettől fogva közönséges gonosztevőknek néztem és ő tőlük semmi sem is fájt a lelkemnek. Ha csak lehetett, kitértem az utjokból, ha pedig sehogy sem lehetett, makacs daccal álltam meg előttük és szembe néztem velük. Tudtam, hogy az ütlegeiket el nem kerülhetem, hát csak összeszorított szájjal vártam, hogy átessen rajta. Egy kicsit féltem ugyan, de igekeztem, hogy ne sírjak, mert akkor jobban ingerlődtek; úgy

látszik, tetszett nekik, ha „bögtem“, ahogy csufolódva mondták.

Lassankint úgy megszoktam állandó kínzásukat, hogy szinte a sorsom természetes járulékanak kezdtem tekinteni és még akkor sem sírtam, ha a néni, vagy a bácsi emelte rám kezét, — amikor aztán hallottam, hogy mondják indulatosan: „Ezen semmi se fog; valóságos fakutya ez a leány.“

Talán öt vagy hat éves lehettem akkor; de az ide oda dobáltatáshoz, ráncigáltatáshoz már tökéletesen hozzászoktam. Egyáltalában mindig és mindenki verekedett Lina néniékkel; a bácsi verte a cselédeket; Lina néni vert minket, gyerekeket; a gyerekek pedig vertek engem.

Mondom, a fiuktól föl sem vettem. — Még meg is bocsátottam durvaságaikat, ha néha eszükbe jutott, hogy nekem is adjanak az éretlen barackból, amit a szomszéd kertjéből loptak. — Hanem a lányok!...

Ó, a leányok (azok is ketten voltak), sok szenvedést, sok igazi gyötrelmet okoztak nekem. Ők is idősebbek voltak, mint én; az egyik lehetett akkor nyolc éves, a másik meg kilenc. De mindkettő gögös és kiméletlen volt hozzám; úgy bántak velem, mintha kis cselédjük lettem volna; parancsolgattak velem; és — ami a legjobban fájt, — a babájukat még megérinteni sem engedték, úgy féltették tőlem.

Nekem is volt babám, de azt Lina néni csak a heti vásáron vette: fából volt s ha fesielt arcát nedvesség érte, lement róla minden: szeme is, a szája is, az arca pirossága is, és csak üresen meredő faarca maradt, amire már nem tudtam

jó szívvel nézni; sem pedig a szomorú kis vázat öltöztetgetni nem volt többé kedvem. Ellenben Kornéliának, meg Augusztának porcellán babái voltak; köztük olyan is, amelyik sirt és fölnyitotta meg lezárta a szemét; és ezeket a babákat mindent a posta hozta, valahonnan messziről, ahol angyalok árulják a babát.

Nekem legalább így mondták a Lina néni leánykái, akik közül kivált az idősebb, Kornélia volt fennhéjázó. Ő mondta nekem, hogy én egyszer majd az ő szobaleánya leszek és nekem kell az ő cipőjét kitisztitanom. . . . Erre én — magam sem tudom, hogy merem, — megütöttem. (Hisz tanulhattam az örökös verekedést.) Kornélia nekem jött, de én sem hagytam magamat. Karmoltuk egymást, mint két kis mérges cica. Kornélia visitott, s erre megjelent Lina néni. Széjjel választott bennünket és engem megtépázott. Haszontalan jött-mentnek nevezett. Nagy haragjában még le is lökött a földre. — Összeszorítottam a fogamat s eszembe se jutott, hogy sírjak, pedig fájt a testem.

— Te csitri fakutya te! Majd adok én neked! Majd megtáncoltatlak, csak moccani merj! — Így kiabált rekedten, és én mégsem féltem. Csak nagyon rossz kedvű lettem. Napokig a szavamam se lehetett hallani. . . .

Egyszer, — miközben egypár esztendő is eltelt, — nagy dolog történt velem. Egy ur jött Lina néniékhez és sokáig beszélgetett velük a bácsi irodájában. — Amikor kijöttek, Lina néni magához intett és így szólt hozzám: — Na, kis leányom, a jó Isten ugyancsak jó volt hozzád; ezt a bácsit küldte, aki most téged elvisz

* Felolvasta a szerző az ev. templom javára e hó 9-én, Szekszárdon rendezett hangversenyen.

gokra, s maga Rákosi Jenő jelentette ki, hogy az *egylet figyelme Tolnavármegyére eddigelé bizony nem terjedt ki eléggé*, de jövőre minden lehető megtesznek a bajok orvoslására. Képviselőnk lelkes felszólalásának tehát már is megvan a kézzelfogható eredménye, az, hogy végre valahára Tolnavármegye is be lesz vonva a D. K. E. tevékenységi körzetébe. Közvetlen forrásból nyert értesülésünk szerint ugyanis a D. K. E. vezetősége még e nyár folyamán tárgyalásokat kezd *Simontsits* Elemérrel, Tolnavármegye alispánjával, ki lelkes híve minden magyar, hazafias irányu kulturmozgalomnak, így — bevonásával Tolnavármegye nagy intelligenciájának, rövidesen megalkotják itt is, mint már a Dunántul másik 5 vármegyében a fiók-egyletet, amely karöltve az anyaegylettel, hathatósan felvértezve indul a nemzetfentartás nagy munkájára, a kulturális célok előmozdítása mellett súlyt helyezve a vármegye számbeli szaporodásának nyílt, sok aggodalomra okot szolgáltató kérdésére is. S nem ugynevezett rablóhadjárat indítását tervezik itt a vármegye német lakosságának *anyanyelve* ellen, de erősíteni akarják derék svábjaikat a magyar föld, a magyar haza szeretetében, s beoltani, mintegy megmenteni attól a gyilkoló mérgeg hatásától, amellyel a pangó földi s hazai sajtó lelküket hovatovább megmérgezni törekszik. Ha aztán meg lesz a fiók-egylet, a D. K. E. jövő évi közgyűlését már Szekszárdon fogja tartani, csinálva a városnak is egy kis, régen nélkülözött idegen forgalmat. Az egylet vezetőségének eme elhatározása oly komoly, hogy két tekintélyes dunántuli város meghívására addig nem is felelnek, amíg a tolnamegyei fiók-egylet kérdése itt rövidesen el nem dől.

Fel tehát a munkára! Egyesült erővel lássunk dologhoz. A vármegye s hazánk kockán forgó életérdekei megkövetelik, hogy a honmentés nagy munkájában egyek legyünk.

*

A közgyűlés lefolyása egyébként a következő volt:

A tanácskozást *Pallavicini* Ede ögróf nyitotta meg. *Szell* Kálmán s a jubiláló *Antal* Gábor ref. püspök távirati üdvözlése után az évi jelentést, zárszámadásokat tudomásul vették és a felmentvényt megadták. A költségvetést is eltoadták s 1909. évi kulturális kiadásokra 54.855 kor. 43 fillért irányoztak elő. Elnöknek *Pallavicini* Ede ögrófot, társelnöknek *Rákosi* Jenőt egyhangú lelkesedéssel újra megválasztották. *Rátkay* László indítványára kiegészítették a választmányt a következő tagokkal: *Szterényi* József, *Molnár* Viktor, *Klebelsberg* Kunó gróf, *Simontsits* Elemér, *Bárczy* István dr. polgármester, *Bódy* István dr. tanácsos, *Bodnár* István szer-

kesztő (*Szekszárd*), *Böhm* Emil (*Nagykanizsa*), *Dezasse* János gróf főispán (*Magyaróvár*), *Festetics* Géza gróf tanácsos, *Kacsokovits* Lajos alispán (*Kaposvár*), *Pallavicini* György ögrófot, *Stadler* Izidor ügyvéd (*Szombathely*), *Szell* Odön földbirtokos (*Szombathely*), *Zala* Mór szerkesztő (*Nagykanizsa*), *Ónody* Adolf egyetemi tanár, ifjabb *Rátkay* László dr.

Ezután *Szabó* Károly képviselőnk mondotta el a következő nagyhatású beszédet:

Nagyméltóságú Elnök Ur!

Tisztelt Közgyűlés!

Mint a dunántuli vármegyék egyikének, Tolnavármegyének egyik igénytelen képviselője, veszek bátorságot arra, hogy röviden felszólaljak s ez által igénybe vegyem a közgyűlés szíves figyelmét.

Én is, mint mindenki, aki figyelemmel, érdeklődéssel kíséri a DKE hazafias és kulturális tevékenységét, tekintetbe véve azokat a nagy nehézségeket, amelyekkel meg kellett és meg kell küzdenie s nem hagyva figyelmen kívül azt a körülményt sem, hogy az egyesület a rendelkezésre álló anyagi eszközök tekintetében csak igen szűk keretek között mozoghat, — a legnagyobb tisztelettel hajtom meg az elismerés zászlóját. És ha mégis felszólalásom a vád, a szemrehányás jellegét viselné magán, legyen szabad előre bocsátanom, hogy nem akar ez egyik sem lenni, mert hiszen vádaskodni, szemrehányást tenni sem jogom, sem bátorságom nincs, hanem csupán föltekintés az érdeklődésnek, reá irányítása a figyelemnek egy olyan bajra, amelynek ha szanalására nem sietünk, könnyen veszedelmé fajulhat.

A DKE alapszabályai szerint az egyesület tevékenységi körébe bevonandó a dunántuli vármegyék összessége. És ennek dacára Tolnavármegyének az elhanyagolt mostoha-gyermek sorsa jutott osztályrészül. Az egyesület fennállása óta, tehát 18 esztendő alatt, vármegyénk területére nem hogy maga az egyesület, mint ilyen, de annak egyetlenegy vezérfia sem tette be lábát soha, összes tevékenysége egy pár könyvtárnak felállításában s néhány tanítónak megjutalmazásában merülvén ki. Pedig ha valahol, ugye e vármegyében égető szükség van a gyors akcióra, mert sokkal több s nagyobb itt a baj, semhogy azt a vármegyén kívül élők képzelik.

Legyen szabad ezekre röviden reá mutatnom.

A *kivándorlás*, ez a nemzetünk nézve oly káros mozgalom, mind nagyobb és nagyobb arányokat ölt; pedig ez nemesak a munkás viszonyok elfajulását vonja maga után, amely tekintetben immár eljutottunk a legszörnyebb határig, — hanem egyuttal erő, vér- és életvesztés-

get jelent, melynek útját állani elengedhetlen kötelesség. Az *egyke-rendszernek* egyik legdusabban burjánzó melegágya — sajnos — Tolnavármegye, amelynek több részében, de különösen az istenáldotta Sárközben dul, pusztít ez a nemzet-sorvasztó bűn. Elszorul az embernek szíve, ha látja, mint fogy nap-nap után ez a szinmagyar nép, mely intelligenciájánál, vagyonságánál, jellem szilárdságánál és törhetlen hazafiságánál fogva arra volna hivatva, hogy kovász legyen, mely megerjessze a nagy darab föld téstáját: vezetője legyen nagy vidék népének. És e helyett pusztul, fogy! . . . És ott pusztít, rombol, különösen vármegyénk völgyeségi járásában a pangó sajtó, mely fölhasználva a mi „nem törődöm“-ségünket; immár nem ismer határt a féktelen izgatás munkájában s ez által megmértelyezve németajku honfitársaink lelkét, kik minnappan olvassák, hogy a magyarság az ő vesztükre, megrontásukra, nyelvük megsemmisítésére törekszik, — kezdenek elfordulni tőlünk s az eddigi barátban, jó szomszédban veszedelmes ellenséget látnak.

Tolnavármegye látja, érzi a bajokat, át van hatva veszedelmet rejtő mivoltuknak tudatától és minden rendelkezésre álló eszközzel siet azoknak orvoslására. Köznunkák, utépitések által igyekszik itthon lekötni a dolgoz kezeket, hogy ne legyenek azok kénytelenek a messze idegenben keresni meg a mindennapi kenyeret. Bizottságot alakított az egyke-rendszer lehető korlátozása céljából, mely bizottság a közel jövőben megkezdí működését. A millenium esztendejében 100.000 koronás alapítványt tett, melynek 4500 koronát tevő évi kamatját részint a magyar nyelv tanításában legszebb sikert femutató tanítók, részint a magyar nyelv elsajátításában legnagyobb előmenetelt tanúsító növendékek jutalmazására fordítja. Egyszóval nem nézi összedugott kézzel a terjedő bajt, hanem igyekszik az elé gátat vetni.

Ugy látszik azonban, hogy sem a vármegye közönségének hazafias áldozatkészsége, sem az intézők lelkes és fáradhatlan akciója, sem a lelkes, jegyzői és tanítói kar önzetlen és önfeláldozó tevékenysége nem hozza meg az óhajtott eredményt. Hogy miért? nem tudom. Talán azért, mert közöttünk élén, föllépésünk nem imponál, szavunk, melyet gyakran hallanak, mint megszokott hang, hatástalan? . . . Én azt hiszem, t. közgyűlés, itt jöhet segítségünkre a DKE., mely ha szárnyai alá veszi Tolnavármegyét, ha időnként ellátogat hozzánk, hogy egy-két napot, kiemelve a hétköznapi szürkeségéből, ünnepnappá tegyen: ha vármegyénk területén növendékek jutalmazására összefüggésben az anya-egyesülettel, vezet, irányít, lelkesít; ha egy *Szell* Kálmán, *Rákosi*

nevelő-intézetbe, és ott kisasszonnyá neveltet. — Én is elkísérlek odáig, hogy szívesebben, bátrabban válj el tőlünk.

Akkor csak egyet értettem meg mindebből. Azt, hogy *Lina* néniék nem bánthatnak ezután. Szinte föl kacagtam gyermekes őszinteségemben. Egy csöppet sem busultam, annyi bizonyos.

— Milyen fakutya! — sügta a bácsi az idegen urnak; a ki nem felelt, csak megcirógatta az arcomat és biztatott, hogy ne féljek, jó dolgom lesz az intézetben.

Dehogy féltem én. Inkább mindenképpen valami megváltást éreztem. Csak az indulás napján szállott meg egy kis vágya a sirásnak, de azt is elfojtottam. Nagyon sajnáltam itthagyni az öreg *Katit*, a szakácsnét, a ki sokszor dugott nekem is titokban egy kis nyalakodni valót, a miből a többi gyerek nyiltan és bőségesen kapott; és *Bodrit* is sajnáltam, a kutyánkat, ezt a hűséges játszótársamat, a ki sohasem utasított el, ha hancurozni szerettem volna vele. A mikor a kocsira pakkolództunk, *Lina* néni rám szólt: — Na, kis fakutya, ülj föl, oda szemközt.

A fiuk már kamaszok voltak; kacagva ujongtak: elmegy a fakutya! szervusz fakutya! haha!

A kisasszonykák is nevettek ezen. Hát én is nevettem.

Csak később, sokkal később tudtam meg, hogy egy nagybátyám után váratlanul maradt rám meglehetősen nagyon, s hogy az az ur, a ki értem jött, a nagybátyám végrendeletének a végrehajtója volt. Áldott emlékü nagybátyám, a ki a *Lina* néniéknek addig is tartáspénzt fizetett volt értem, úgy akarta, hogy onnan intézetbe

kerüljek, mihelyt a korom megengedi. S én már elmúltam tíz éves.

Az intézet főnöknőjének így mutatott be *Lina* néni: — Nem rossz kis leány ez, csak olyan fakutya. Érzés kevés van benne.

Persze, hogy a mikor otthagytam és elment, megint csak nem sirtam.

Lina néni nem is láttam többet az életben; megmókára meghalt. A mikor megtudtam, nem sirtam. A gyermekeiről meg éppenséggel semmit sem hallottam azután. A miatt sem eszem kétségbe. Megszoktam az intézetet, a hol sokan voltunk és a hol nem ütöttek. Jobbnak is találtam az életet itt, mint a *Lina* néniéknél; pedig a hírem valahogy elterjedt, hogy fakutya vagyok, — nyilván hallotta valamelyik növendék, a mikor *Lina* néni mondta, — és ezzel csufoltak. Nem nagyon, nem tulságosan, de mégis csufoltak. Eleget mondták, ha valami kis összezőrdülésem támadt valamelyik társammal: „Fakutya! Fakutya!“ Pedig talán maguk sem tudták igazán, hogy mi az. Hisz' még én sem tudtam! Inkább csak találgattam.

Mint hogy pedig az egész életem örökös védekezés volt eddig a soha ki nem számítható váratlan bántalmak ellen, tehát egy kicsit gyanakvóvá, egy kicsit nyerssé váltam.

Ha némelyik növendékársam melegebben közeledett hozzám, nem tudtam neki hinni: attól tartottam, hogy ki kell sülni abból valami rossznak. Tehát tartózkodó voltam. Ha pedig nyílt ellenséges érzület tapasztaltam, annak álltam élébe, dacosan, harcra készen. Még a tanítókisasszonyokkal szemben is mindig résen voltam. Ők is kedveztek egyik másik társamnak s ha én ilyesmit vettem észre, mindjárt eszembe jutott

mindaz, a mit *Kornéliától* és *Augusztától* kellett szenvednem, mert hogy őket sokkal jobban kényeztette *Lina* néni, mint engem, a kit az ő leányai a cselédkéjüknek néztek.

Csak egyetlen egy lény volt, a kítől sohasem ért bántás; meg annyi sem, hogy más valaki iránt több jóságot mutatott volna, mint irántam. Ez az egy az igazgatónő volt, — az intézet főnöke. Abányszor közénk jött, csodálatos szelíd-séggel szólott mindnyájunkhoz. Még ébhozzám is. És ha a hangját meghallottam, mintha minden kéreg hirtelen leolvadt volna a bensőmről. Ha a templomban voltunk s a szent képeket láttam, mindig kerestem közöttük az ő arcát is, olyan anyagi volt; szép, galambosz hajához képest még fiatal volt az arca, a szeme pedig meleg nézésű és részvevő, hogy néha alig bírtam a vágyammal, a mely arra készítetett: boruljak le előtte, fogjam át a térdét és kérjem, hogy szeressen.

Mert elmondhatatlanul sovárogtam egy kis szeretetet, én, a családalan, senkihez sem tartozó árva: — én, a fakutya, a ki sohasem szólhattam gyöngéden senkihez sem; s a kítől gyöngédséget nem is várt a világon senki sem.

Ha esti harangzó után lefeküdtünk, sok-sok fél éjszakán néztem a sötétséget, a mely a lelkem előtt megvilágosodott és ábrándképekkel telt meg, a melyek mind az ébrenálmodás születtei voltak. — Annyira egymagamban éreztem magamat az egész nagy világon, hogy semmiféle társaságban sem tudott lenni az a furcsa jó érzésem, a mi ilyenkor, ha éjjel a képzeletemmel mulatoztam. Ha valamelyik társnőmet meglátogatta az édes anyja; akkor éjjel bizonyosan sokáig nem bírtam elaludni, mert felujult bennem az a

Jenő és a többi lelkes apostolok fölemelik szavukat; ha közelébe vannak hazai és fajszeretettől dobogó szívüknek: megmozdul vármegyénkben is a Bethesda-tó és e megmozdulás éreztetni fogja jótékony és áldásos hatását.

Én kérve-kérem a DKE. vezető férfait, méltassák figyelemre eddig elhanyagolt vármegyénket. Keressenek módot és alkalmat a vármegye intézőköreivel való összeköttetésre. Én, — bár e kijelentésre megbízatásom nincs, — föltétlenül hiszem, hogy vármegyénk főispánja, aki a közügyek iránt való meleg érdeklődésének és áldozatkészségének már több ízben tanujelét adta, szíves készséggel áll e szent ügy szolgálatába; a mint meg vagyok arról is győződve, hogy vármegyénk alispánja a maga nagy tudását, széles látókörét, hatalmas energiáját, nemes ambíciótól duzzadó akarat- és tetterejét, munkabírást hazafias szívvvel ajánlja föl arra a nemes küzdelemre, melyre minket a mutatkozó bajokban rejülő veszedelem kiáltó szóval hív. Rendkívül szeretném, ha abban a helyzetben volnék, hogy a DKE.-et meghívhatnám vármegyénkbe, de azon idő óta, melyben e felszólalásra elhatároztam magamat, az érdekelt körökkel való érintkezésre alkalmam nem volt; hiszem azonban, hogy ennek is eljön az ideje és így vármegyénk kezét fogva a DKE.-tel megkezdni azt az üdvös akciót, melynek célja az, hogy megmentse Magyarországnak egy jobb sorsra érdemes darabját attól a veszedelemtől, amely most még csak fenyeget, de ha bekövetkezik, belőle nemzeti szerencsétlenség lehet!

Az általános érdeklődést keltett beszédre Rákosi Jenő válaszolt. Amit most a t. képviselő urtól hallottunk — ugymond — azok megdöbbentő dolgok, ámbar tájdalom, nem új dolgok. Azt hiszem, hogy ügyelmünk Tolnamegyére eddig nem terjedt ki eléggé, mert ámbar Tolnamegye a maga körében a felsorolt bajok ellen a tőle telhető megteszi, mi nem vettük észre eléggé a bajokat és még nem szálltunk ki orvoslásukra. A Dunántúli Közművelődési Egyesület, valamint a többi hasonló célu egyesületek, lehet mondani, olyan tüzoltó-állomás fölé intézmények vagy mentő-állomások, ahová fordulhat mindenki, aki bajban van. Ha valakinek a háza ég, ha segítségért kiált, félreveri a harangokat, értesíti tüzoltóságot, az ott terem. Mi, Tolnavármegyének e közvetlen bajairól ugyszólván először hallunk. Ha korábban hallottunk volna, érdeklődésünk tárgya lett volna bizonyára Tolnavármegye és biztosíthatom a fölszólalt t. képviselő urat, hogy most elmondott szavainak lesz eredménye. (Elénk helyeslés.)

mohó és szenvedélyes vágy, hogy ő, istenem, bár csak én nekem is volna valakim . . . Az édesanyámról gondoltam s százsor is úgy rémlett, hogy itt van a közelben; hogy rám néz és az a nagy tündérszeme könyes. Ilyenkor majd, hogy föl nem sikoltottam; sajnáltam az anyámat, a ki sir; és igyekeztem máshova gondolni; semmit sem látni többé, csak hogy az anyuskám ne szenvedjen miattam.

Egyszer, egy ilyen éjszaka után nagyon bus lehettem, mert az igazgató, aki mindent észrevett, odajött hozzám és miközben gyöngéden megsimogatta az arcomat, azt mondta azon a jóságos, bársonylágyaság hangján: szegény kis leányom!

Ami erre történt, borzasztó volt!

Mintha belemarkoltak volna a szívembe, és ketté tépték volna egy erős szakítással. Így én-hozzám még soha senki sem szólt. Akkor a gyötrő gyönyörűséget éreztem erre a jóságos, néhány szóra, hogy görcsös zokogásba törtem ki, talán először életemben.

Órákig sirtam, szenvedve és mégis boldogan. Mindenki vigasztalt, hiába volt. Szerettem volna fölsikoltani, hogy hagyjanak engem sirni, sirni, mikor olyan jó az, ha a jóság csal könyvet a szemünkbe. De amikor az egyik tanítónő azzal jött, hogy kérjek tőle szépen bocsánatot, akkor ő nem bánja, megbocsát: egyszerre elhallgattam. Mert előtte való nap ez az epés nő valamit rám fogott, s amikor azt követelte, hogy kérjem meg, azt mondtam: — Nem! és százsor is nem! — Ha nem, akkor nem szabad vacsorálnom. Nem bánom . . . Bepanaszolt a főnöknőnek s elküldenek az intézetből. Azt sem bánom. Ha megöltek volna, sam bántam volna. Hisz ártatlan voltam! S ez most azt hiszi, őmiatta sírok. Inkább elhallgattam.

Nem is sirtam többet, a mig az intézetben

Ezután fejtegette a baj főokait, azt t. i., hogy évtizedek óta nélkülözzük azt a hatalmas, erős kormányt, amely az igazi követelményre támaszkodva, sikerrel küzdhetne meg a bajokkal. Végül megköszönte Szabó Károly képviselő figyelemztetését és ismételt kijelentette, hogy az egyesület minden lehető meg fog tenni a bajok orvoslására.

Ugyanily értelemben nyilatkozott Pallavicini Ede őrgrof is, amit Szabó Károly országgyűlési képviselő köszönettel fogadott. Majd a tisztikarnak szavaztak köszönetet és ezzel a közgyűlés Pallavicini Ede őrgrof és Rákosi Jenő elnökök éltetésével déli 1 órakor véget ért.

Szabó Károly képviselőt is számosan üdvözölték.

Hangverseny az ev. templom javára.

Szép, igazi műélvezetet nyújtó művészet volt e hó 9-én Szekszárdon. *Hazslinszky Géza*, kir. törvényszékünk érdemes elnöke, az evang. egyház felügyelője, élén egy igazán lelkes rendező-gárdának, rengeteg nagy utánjárás és fáradozás után, szépséges programot állított össze, amely kielégítette a legkényesebb műizlést is.

Hetekig, sőt mondhatni hónapokig tartott a sok utánjárás, fáradozás; a műsor hol bővült, hol szűkült (Fényes Annuska, Fráter Loránd jövése, elmaradása), csak egy maradt változatlan: *Hazslinszky Géza* lankadatlan buzgalma, szívós kitartása s a rendezőtársak odaadó, lelkes támogatása. Már maga a mi kopott, viseltes külsejű nagytermünk is hatalmas metamorfozison ment keresztül, megifjodott, megfiatalodott egészen. A széles, ujnyi vastagságú ráncok — értsd repedések — s a sok mérges pörsenések — falakat elborító ökönyi szeghelyek — csodálatosképen eltűntek, a rendezői lelemény gondosan elfedte az izléses — piros-fehér-zöld — faldíszítésnek nagyon is szükséges szépségflastrómával. Jól bevált változtatás volt az is, hogy az előadói emelvényt a terem közepén állították fel s a széksorokat nem keresztben, de hosszában helyezték el, bővítve a perspektívát, enyhítve a terem rossz akusztikáját.

A közönség korán kezett gyülekezni. Nem volt számozott hely, igyekezett tehát mindenki jó helyre jutni. Ritka szép, elit publikum gyűlt össze. Ott volt Szekszárd intelligens közönsége csaknem teljes számmal, a vármegye, kir. törvényszék, ügyvédi kar, a tolnai ulánus tisztek, a vidéki földbirtokos osztály számos tagja, az evangélikus lelkészek közül is nagyon sokan,

családjaikkal együtt. Megjelent vármegyénk főispánja Apponyi Géza gróf, továbbá Simontsits Elemér alispánnal együtt Perczel Dezső v. b. t. tanácsos is.

A terem kezdett átmelegedni s a közönség csak jött, jött . . . Mi lesz velünk? sohajtottak itt és amott. De egyszerre csak valami sajátságos zúgás hangzott fel . . . Örült forgással megindultak az ez alkalomra felállított villanyos szélmotorok apró vitorlái. A Szentlélek galambja szárnyának suhintása lehetett csak ilyen megnyíthó. A közönség egyszerre magnyugodott. Ah, milyen pompás, milyen fölséges! Nem lett ugyan egy fél fokkal sem hűsebb a levegő, de hát mikor olyan édes az illúzió . . .

Hanem e közben már gyülekezik a dalárda. Egy kis összesugás, »hangolás« után a levegőbe csap Linhardt Ignác karmesteri pálcaja s felzúg Thern Károly régi, de még mindig hatásos darabja: a Dalúnnepen. A vége taps s a sok dicsőséghez szokott nehéz selyemzúzó meghajlik a nagyközönség előtt, — a rendezőség hatalmas babérkoszorút helyezett annak fényes ezüst gombjára.

S most kezd meg csak meleg, forró lenni e levegő. A közönség, mintha spórolni akarna az — oxigénnel, visszafajtja lélekzetét. Egy szépséges fiatal leány jelenik meg a pódiumon. Bajosan, egy kissé talán félénken, még csak nem is egész hosszú ruhában . . . Taps, szép csokor fogadja. Mély, szerény meghajlással köszöni meg mindakettőt s e közben az arcára mélyen aláhajló fekete fürtjei alól két, leányos, édes nézésű szem csillan elő, kacag a szemedbe. Megvallom e bájos megjelenés után kételkedni kezdtem Geyer Stefike igazi művészetében. Az ilyen gracióz, szépséges külsejű leánykának meg szoktuk bocsátani, ha — rosszul muzsikál is. De mily meglepetés, a vonó egyszeri végig futása a húrokon felséges élvezetbe ragad. Mintha felemelkednénk a földről. Ahogy ez a szépséges tündér kezeli a vonót, az egyenesen meseszerű. Goldmark Hegedűversenyét játszotta Dienzl Oszkár remek kísérete mellett. Hallottam már ebben a teremben Reményi hegedűjét is. De az ő megcsodált hegedűjátéka művészi mesterkedés, erőlködés az itt felhangzott könnyű futamokhoz, az előadás természetes bájához képest. Ahogy az a hófehér kezecske táncol, ugrál a húrokon, szinte hihetetlen. A pezsgő gyöngyözése talán olyan finom, mint ahogy előszőknek a hangok az ő apró ujjacskái alól. A közönség ámul, élvezett s oly orkászzerű tapsal üdvözölte a bájos művésznőt, hogy azt hisszük, a tüntetés kiérezhető melegségét száz hazai és külföldi utjában sem feledi el . . .

Hozzá!

Mit tehettem volna, a mikor mindenki akarta? Hogy birtam volna harcot kettejük ellen, holott én mellettem senkisémet volt a nagy világban, kivéve éppen őket, kettőjüket?

De milyen szerencsétlen házasság volt ez akkor!

Nem értettük meg egymást és sehogysem voltunk egymásnak valók. Én nem birtam szabadulni a gondolatától, hogy szörnyű igazságtalanság történt velem, a mikor a megkérdésem nélkül határoztak a sorsomról s ennek a zaklatóan kínos érzésnek a hatása alatt halálos ellenséget láttam az uramban.

Dacos és makacs voltam vele, mert azt akartam, hogy meggyűlöljön. Boldog voltam, ha kibirtam hozni a sodrából s ha a mikor tíz-husz kérdésért válasz nélkül hagytam és szerelmi ömlengésere gnyosan biggyeszttem az ajkamot, végre kitért belőle: Fakutya maga! Az, az!

Hisz' úgy sem hittem, hogy igazán szeret. Hamisságnak tartottam az egészet, minden szavát. Titokban még arra is gondoltam, hogy csak a pénzem kellett neki, azért vett el. Hogy is lehetett volna másképpen, hogy vaktában kérje meg a kezemet, mielőtt csak egy pillanatra is látott volna?!

Gyötrődünk egymás mellett, és én utójára is belebetegedtem. Azt sem tudtam, mi bajom, csak folyvást rosszul voltam, és ha eddig csak hidegen bántam az urammal, most egyszerre ösztönszerűleg kezdtem őt gyűlölni, mintha újabb nagy szerencsétlenségemnek volna oka.

Egyszer aztán az uram úgy talált a szobám padlóján ájultan. Ámbar mozdulni sem, szólni sem birtam, azért valahogy volt egy kis öntudatom. Mindent hallottam, csak hogy nagyon tompán; és megértettem, hogy az uram örülten kiált segítségért, miközben maga kapott föl a karjára s vitt az ágyamig, hogy lefektesse.

voltam. Megint fakutya lettem. Akkor is az maradtam, amikor kivettek végre, mint kész nagy leányt; ámbar még csak tizenhat éves voltam.

Igen, de mikor férjhez akartak adni.

Kérem akadt. Valaki, aki még sosem látott, de tudta, hogy esinos hozományom van. Különben lehet, hogy az arcképet látta, mert minden évben lefényképeztettek bennünket az intézetben, hogy emléktünk legyen az ott töltött esztendőkről. Az én utolsó arcképelem csunya volt, Nagyon fekete, borzas fej; sötét indulatos szempár; dacos nézés, összeszorított száj . . . Egy fekete macskánk volt, az jutott eszembe, amikor megláttam saját arcképelemet. Ebbe ugyan nehezen szerethetett bele valaki, csak úgy az »első pillantásra«. A másodikra meg még kevésbé.

El lehet képzelni, hogy megijedtem, amikor a bácsi, boldogult nagybátyám megbízottja, — bemutatta a — »völegényemet.«

A völegényem olyan gyönyörű ember volt, hogy szinte megborzadtam tőle. Magas, hajlós, erős nézésű, mézes szavú, — Mindjárt így szólított: »Édes!« és énnekem attól elállt a szívverésem. — Riadtan menekültem volna, de nem engedett, megfogta a kezemet és ámbar gyöngéden, de azért erősen szorította. Szerettem volna nekifordulni és özszekarmolni az ábrázatát; de mégis sajnáltam volna elesütni. Amikor kezét csókolt, majd elájultam haragomban és szégyenletemben; nem is tudtam egyebet mondani, mint: »Jézus Mária!« — Amire a bácsi is nevetett, meg a völegényem is.

— Nono, kis fakutya, — mondta a bácsi kíméletlenül, — majd megszokja.

— Nem akarom megszokni, nem! — kiáltottam a lelkem fenekén, de a szájam nem nyílt ki, annyira összeszorítottam.

S a vége — mégis az lett, hogy férjhez mentem.

A műsor harmadik pontja *Bársony* István felolvasása volt. A jeles író előbb egy kis bevezetést mondott el a mai hangverseny nemes céljáról, a vallásosság, a templom fenséges hivatásáról s aztán felolvasta a lapunk más helyén olvasható elbeszélését. Bár érces, színes, meleg, vonzó volt az előadás, a teremben nagyon sok szépsége elveszett ennek a finom kis lélekrajznak. Így, olvasva sokkal jobban kiérzik belőle *Bársony* István jeles elbeszélői készsége, színes költői nyelve, nemes előadása.

A közönség, természetesen, hatalmas tapsal jutalmazta a felolvasást.

Bársony után *Hazslinszky* Hugóné Fényes Karola zongorajátéka következett. Magyar nótákat játszott érdekes felfogással s programját a közönség felhangzó tapsára megtoldotta egy-két gyönyörű népdal-változattal.

Ezután ismét *Geyer* Stefike következett. Dvorsák: *Larghettoja*, *Sarata*: *Syanyol-tánca* előadásában újból ragyogtatta briliáns technikáját, de a legnagyobb hatást Hubay csárdajelenetének előadásával kellette. A közönség éljenzett, tapsolt, júgy, hogy a művésznő kénytelen volt még egy számmal megtoldani a műsort. A ráadásnak előadott magyar nóták aztán teljesen megrészegítették a közönséget. Az a szédületes gyors, majd lágy, lélekhez, szívhez simuló, alig hallható, de mégis világosan beszélő futamok elkábitanak, önkívületbe ejtenek. Egyik helybeli hegedűkapacitásunk előttem úgy nyilatkozott, hogy ezután nem is érdemes az embernek többé vonót venni a kezébe...

A hangverseny befejezésekké *Dienzel* Oszkár zongoraművész *Grieg*: A tavaszhoz és *Gnómok* tánca című darabjait játszotta el, szintén bámulatos művészi tudással és briliáns technikával. Végül a dalárda énekelte el *Fortunér* Elek »Mi volt nekem a szerelem« egyvelegét. Ugy a művészi zongorajátékot, valamint a szép, összevágó éneket szünni nem akaró tapsal jutalmazta a közönség.

Ezzel kimerült a műsor. A közönség egy része eltávozott, de éppen elegen maradtak ott még arra, hogy a nagyterembe rögtönözve behordott asztalokhoz is jusson vendég, s hogy azok mellett vigan tartson a tánc reggeli 6 óráig.

A multság bevétel a *Krammer* Vilmos által eladott jegyekkel együtt 1771 korona, amely azonban még egyre szaporodik. Az eredmény tehát gyönyörű, büszke lehet rá a fáradhatatlan rendezőség...

A jelen voltak nagyon hányos névsora ez: *Antal* Pálné, *Aldor* Ödönné, *Alacs* Zoltánné,

Hallottam, hogy sir, hogy jajgat és a nevetem kiáltja; — mely hangjától megrezdültek a falak. Mintha gordonka hurjai pattogtak volna el, olyanokat nyögött leirhatatlan nagy kétségbeeséssel.

Ha emelii birtam volna a karomat, megöleltem volna, ugy megsajnáltam... Akartam is mondani, hogy nyugodjék meg, nincsen nagy bajom; hisz élek, érzek, csak elszédültem: de hang nem jött a szájamra. Folyvást hallottam elcsukló sirását, miközben a szívemet dörzsölte; és nagy rémületebe nem jutott neki észébe más, mint hogy fájdalmas csókjaival borítsa arcomat és forró könnyzapporral locsolgasson.

Végre jött az orvos és egy perc alatt megszabadított a füzömtől, ami a lélekzetemet elszoritotta volt; azután szagoltattott velem valami erős szert és föllocsoltattott... Nagyt sóhajtottam. Fáradtan emeltem föl a szempillámat.

Hallottam az orvos pörölő hangját: — Hogy engedhetik ezt a szegény, fiatal teremest, hogy megölje magát? Megtiltom, hogy füzöt viseljen; hisz már tul van a féldön.

Az uram, mint akinek világosság támad az agyában, fölkiáltott; lerogyott az ágyam elé, a szívéhez szoritotta lecsüngő kezemet, sirva-kacagva imádkozott; érthetetlen, gügyögő szavakat morgott; azt hittem, megörült örömben.

Most már elhittem, hogy szeret.

Es ujra azt éreztem, amit akkor, amikor a főnöknő megsimogatta az arcomat és azt mondta: szegény kis leányom!

Elkezdtém én is sirni, csöndesen, boldogan; gyógyítva a lelkeket, amely előtt egyszerre más lett az egész világ.

Az uram megjédt, elhallgatott. Az istenért, mi bajod? — kérdezte remegve a nagy aggdástól.

Könnyek között mosolyogtam.

— Semmi, édesem; meggyógyul a te kis fakutyád, ne félj.

Bodnár Istvánné, *Beöthy* Károlyné, *Bognár* Albertné, *Boros* Zoltánné, *Bajó* Jánosné, *Cservényi* Lukácsné, dr. *Csizmazia* Gézáné, *Dicenty* Lajosné, *Krammer* Vilmosné, *Dörnyey* Ferencné, *Forster* Zoltánné, *Fejős* Imréné, *György* Györgyné, *Haidekker* Béláné, *Hoffman* Sándorné, *Hayt* Ferencné, *Hazslinszky* Gézáné, *Jakab* Lászlóné, *Joób* Imréné, *Janosits* Károlyné, dr. *Káldy* Gyuláné, dr. *Kramolin* Gyuláné, dr. *Krón* Ferencné, *Klieber* Györgyné, *Kamarás* Béláné, *Laky* Ottomárné, *Lauschman* Ödönné, *Leopold* Sándorné, *László* Lajosné, *Leicht* Lajosné, *Leopold* Kornélné, *Leopold* Lajosné, *Linhart* Ignácné, *Müller* Ferencné, *Mirth* Lászlóné, *Sass* Istvánné, dr. *Martin* Józsefné, *Mattioni* Jánosné, *Pazar* Dezsőné, *Perlaky* Józsefné, *Pesthy* Pálné, *Rác* Józsefné, *Reichl* Sándorné, dr. *Spányi* Leoné, *Szondy* Istvánné, *Szévald* Oszkárné, *Szabó* Ferencné, *Tomcsányi* Lajosné, *Török* Béláné, *Zigler* Frigyesné, *Fördös* Gyuláné, *Korbonics* Dezsőné, *Scmideg* Mórné, *Pesthy* Endréné *Uzd*, *Ettenberger* Lajosné *Báta*, *Hazslinszky* Hugóné sz. *Fényes* Karola *Budapest*, *Návay* Emilné *Bátaszék*, *Gulner* Elemérné *Orbó*, *Reichert* Gyuláné *Kistormás*, *Pápay* Gézáné *Mözs*, *Sodics* Józsefné *Mözs*, dr. *Geier* Józsefné *Budapest*, *Kövágó* Sándorné *Gyöngy*, *Kovács* Dávidné, *Ziegler* Frigyesné, özv. *Laky* Józsefné, özv. *Treer* Józsefné, *Sachsenheimné*, *Haypál* Sándorné, *Szabó* Jánosné (*Izmény*). *Cservényi* Ilonka, *Krammer* Zsófi, *Klieber* Gizzi, *Kamarás* Józsa, *Kamarás* Jolánka, *Linhart* Sárika, *Czigler* Irén, *Laky* Irén, *Rill* Mariska, *Szondy* Erzsike *Szondy* Lili, *Szabó* Juliska, *Szabó* Bözsi, *Fényes* Ilonka *Budapest*, *Geyer* Stefi *Budapest*, *Tomka* Ilonka, *Reichert* nővérek *Kistormás*, *Wigand* Hedvig és *Erzsi*, *Reichl* Elza, *Schmideg* Margit, *Treer* Itona, *Micsky* Mici, *Alacs* Edit, *Kovács* Joli, *Székely* Itonka, *Szabó* Ida.

HIREK.

— **Személyi hírek.** *Apponyi* Géza gróf főispán keddtől péntek délutánig városunkban időzött. *Szerdán* elnökölt a közigazgatási bizottság ülésén. Innen *Högyészre* utazott. — Ezt megelőzőleg újra átvette a főispáni hivatal vezetését *Simontsits* Elemér alispántól. — Gróf *Apponyi* Gézáné szül. *Széchenyi* Paula grófné befejezte laschnichöhei kuráját s onnan rövidebb tartózkodásra *Bécsbe* utazott. — *Perczel* Dezső vbt. nyug. belügyminister f. hó 8-án *Szekszárdra* érkezett és részt vett a 9-ki közigazgatási bizottsági gyűlésen.

— **Ürnapja.** *Szekszárdon* a belvárosi templomban nagy fényvel ülték meg az *Oltáriszentség* fenséges ünnepét. A körmenet a virágokkal felékesített templomból kiindulva a lomsátrákhoz vonult, ahol az *Oltáriszentséggel* áldást osztottak s a *Vármegye*-, *Széchenyi*- és *Bezerédj*-utcán át tért vissza a templomba. A körmenetben résztvettek a vármegyei tisztviselői élükön *Apponyi* Géza gróf főispánnal, *Fink* Kálmán kir. tanácsos pénzügyigazgató és a városi tisztviselők dr. *Szentkirályi* Mihály polgármester vezetése alatt, továbbá az önk. tűzoltó-testület és a kath. kör zászló alatt.

— **Koronázási évforduló.** E hó 8-án, a koronázási évfordulóján a *Szekszárdi* belvárosi r. k. templomban ünnepélyes istentisztelet tartottak. A szentmisét *Koch* Gyula és *Kapossy* Iván segédlete mellett dr. *Fent* Ferenc szentszéki tanácsos, plebános tartotta. Résztvettek az istentiszteleten a vármegyei tisztikara, *Forster* Zoltán főjegyző, az árvaszék *Kurz* Vilmos elnök, a pénzügyigazgatóság és számvevőség *Fink* Kálmán kir. tanácsos, pénzügyigazgató, a tanfelügyelőség *Tihanyi* Domokos kir. tanácsos, tanfelügyelő, a városi tisztviselői dr. *Szentkirályi* Mihály polgármester, az erdőgondnokság *Hoffmann* Sándor erdőtanácsos, a főgimnázium ifjusága a tanárok, a r. k. iskolák növendékei tanítóik vezetése alatt. A polgári fiúiskola tanulói részére *Szabó* Géza hittanár reggel 6 órakor tartott szentmisét.

— **A bécsi nemzetközi vadászati kiállítás.** Az 1910-iki bécsi első nemzetközi vadászati kiállítás magyar országos bizottsága f. hó 9-én *Esterházy* Miklós herceg elnöklete alatt ülést tartott, amelyen megalakult a kiállításnak (A) szakosztálya (a vadászat és üzeme) és a (C) szakosztálya (művészet és műipar.) Az első szakosztálynak három főnököt választottak. Ezek egyike *Apponyi* Géza gróf, vármegyénk főispánja lett.

— **Kinevezés.** A pénzügyminister a Szombathelyen állomásozó kataszteri helyszínelési felügyelőség működési területére *Döry* Eleket, *Ih-*

rig Ernőt és *Grónay* Imrét ideiglenes minőségű kataszteri biztosokká nevezte ki.

— **Diszoklevél átadás.** A dunaföldvári járási jegyzőegylet f. hó 22-én küldöttségileg tiszteleg *Nieffergal* Náudor elnök vezetésével *Simontsits* Elemér alispán és *Rassovszky* Julian főszolgabíróval és ez alkalommal adják át a járási jegyzőegylet diszelnökségéről szóló izléses diszoklevelet.

— **Diszelnök.** A „*Szekszárdi* Katholikus Társaskör“ dr. *Fent* Ferenc plebános, szentszéki tanácsost, az egylet alapítóját diszelnökké választotta meg. A választási okmányt *Mosgai* Sándor újvárosi plebános elnök vezetésével küldöttség adta át a megválasztott diszelnöknek, aki meleg szavakban köszöntö meg a megtiszteltetésben nyilvánult szeretetet.

— **Szabadságolás és helyettesítés.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter *Tihanyi* Domokos kir. tanácsos, tanfelügyelőnek 1909 július 2-ikától kezdődőleg 6 heti szabadságot engedélyezett, s a tanfelügyelői hivatal vezetésével és a közigazgatási bizottságban helyettesítésével *Nagy* Béla kir. segédtanfelügyelőt bízta meg.

— **Orgonaszentelés.** Lélekemelő ünnepség folyt le a folyó hó 6-án a *Szekszárdi* református templomban. Az »Angster József és Fia« országos híri pécsi orgonagyáros által készített tizenhét változatu remek kivitelű, még remekebb hangu új orgona, melyet az egyház nagy áldozattal emelt, adatott át rendeltetésének. Az ünnepségen mintha leomlottak volna a felekezeti válaszfalak, szinte egyenlő számmal voltak jelen a különböző egyházak tagjai, együtt örültek a reformátusokkal és együtt áldották a Mindenhatót. Adná az ur, hogy ez a szép egyetértés ne volna nálunk olyan ritka vedég, hanem tartózkodnék közöttünk állandóan, hogy ne csak egy pillanatra izlelhetnők meg, hanem folytonosan érezhetnők áldásait. Ez ünnepies istentisztelet a 37. dicséret erőteljes dalmával vette kezdetét, abban kérte a gyülekezet a Szentlélek Ursten mennyei ajándékát, majd a 74. dicséret 1. és 6. versében zengte el örömet és az Ur iránt való háláját. Ez éneket Rátz Gyula rektor a régi orgonán kísértte. Ez volt a régi templomi hangszer hatyudal. Utána megcsendült a templomban egy ismerős régi hang, mely itt már oly sokszor gyújtott és lelkesített, *Borzsák* Endre öreg lelkipásztor hangja, még most is ércesen, de mégis bánatosan: »Elnémultál — most már tehát örökre elnémultál, te régi kegyes lant, felséges orgonánk!« És hangzott a bucsuztató tovább édesen, busan és rászállt a lelkekre, mint a szép ősi nap bucsuzó sugara, amikor »hervadásból, fényből támad, lelkünkön a kedves bánat.« — Nagyon megkapó volt a rövid beszéd következő része: »Boldog vagyok ama gondolatban, hogy imé a jó Isten megadta nekem az örömet új orgonánk felszentelése alkalmával, hogy én, mint Mózestek, ki 40 évig vezettelek benneteket a vallásos erény, az igazság és szeretet szövetségével, imé most — nemcsak, mint a hajdani dicső népevezér, Mózés, megláttam az ígért földjét a Nébó hegyéről, hanem ime itt áll a tisztos édes anya, régi orgonánk s mig az ő bucsuszavai, fájdalom-jajjai szerte zsongnak a levegőben, — amottan szemben áll ifju szép orgonánk, mint egy ékes menyasszony.« — A beszéd végeztével *Krausz* Gusztáv, a budapesti Kálvin-téri ref. templom orgonistája megszólaltatta az új orgonát, nagyon szépen eljátszotta az »Ábránd a Hymnus felett« c. zeneművet. Majd *Borzsák* Endre lelkész buzgó imája után, melyben az új orgonát megáldotta, s a Hymnus eléneklése után, melyet Rátz Gyula rektor vezetésével a református énekkar adott elő, *Göde* Lajos s. lelkész tartott ünnepi beszédet. Az alapigét *Ezsaiás* 42. 10. verséből vette föl: »Énekeljétek az Urnak új éneket, az ő dicséretét énekeljék a földnek határain!« A beszéd elhangzása után Rátz Gyula rektor vezetésével a ref. férfiak *Beethoven* „Isten dicsősége“ c. énekét énekelte finom árnyalással, melynek praeludiumaként *Krausz* Gusztáv ur eljátszotta saját szerzeményét, „a XXXV. zsoltár előzenéjét“, postludiumaként pedig *Wagnertől* „*Tannhauser*“ bevonulási indulóját. Ennek végeztével *Maiser* Józsefnek „Oh, kereslek...“ kezdetű gyönyörű énekét az énekhez méltóan adta elő a vegyes kar, majd a XXXIII. zsolt. 2. versének a gyülekezet által való buzgó éneklése után „*Lohengrin*“ *Elza* indulójának kedves zenéje alatt, melyet *Krausz* G. ur játszott, csendesen kivonult a közönség a templomból. Délután 1 órakor társasébd volt a református olvasóköriben, a melynek elköltése alatt *Szendrei* László, az orgona fáradhatatlan létrehozója, dr. *Gyenes* Jó-

zsef, Szabó Károly orsz. gyűl. képviselő, Bálint Mihály n.-dorogi lelkész, dr. Rubinstein Máttyás főrabbi, Németh Gyula ev. lelkész, Göde Lajos s. lelkész, Dömötör Miklós, Rátz Gyula, Mészáros Pál stb. mondtak pohárköszöntőket. Midőn a szép ünnepség lefolyását örömmel adjuk olvasóinknak, jelentésünket alig végezhetők méltóbban, mint Göde Lajos s. lelkész ünnepi beszédéből a következő pár mondatnak idézésével: „Hassa át mindnyájunknak lelkét az egyetértés és szeretet, hassa át hatalmas erővel és ugy most, midőn az előttünk álló műalkotás világosan mutatja, mint mindenkor jusson eszünkbe, hogy minden nagyot, szépet, dicsőt csak egyetértő munkásság és szeretet tud létrehozni. Mindenkor legyünk biztos tudatában annak, hogy ez a feltétele az emberi haladásnak, elengedhetetlen alapfeltétele nemzeti fennmaradásunknak és fejlődésünknek és bizonyos mutatója Isten iránt való hálának és gyermeki szeretetünknek.”

— **Antal Gábor jubileuma.** A dunántúli egyházkerület református püspökének tiszteletére 40 éves lelkészi működése alkalmával rendezett nagyszabású ünnepségen vármegyénkbeli Kovács Sebestyén Endre vett részt. Az ősz püspököt a jubileum alkalmával királyi kitüntetés is érte. Öfélége, érdemei elismerésül a Ferenc József-rend nagykeresztjével tüntette ki.

— **Perczel Dezső pöre.** Perczel Dezső, a képviselőház volt elnöke ellen mint ismeretes, a darabontok 31.826 koronát kitevő költségei erejéig a kinstári jogúgyek igazgatósága pert indított, a szekszárdi törvényszék azonban elutasította a keresetet. A pécsi kir. tábla, ahova a fiskus felebbezése folytán került az ügy, megváltoztatta a törvényszék ítéletét, megállapította Perczel Dezső kártérítési kötelezettségét és utasította a törvényszéket, hogy a kárösszeg megállapítása tekintetében hozzon újabb határozatot. Perczel az ítélet ellen a Kuriához felebbezett s a Kuria Staud Lajos kuriai bíró előadása alapján megváltoztatta a kir. tábla ítéletét s az első bíróság ítéletének jóváhagyásával: a kinstár követelését elutasította.

— **A D. K. E. választmányának új tagjai.** A D. K. E. Budapesten múlt kedden tartott közgyűlésén vármegyénkbeli Simontsits Elemér alispánt, Bodnár Istvánt, lapunk szerkesztőjét és ifjabb Rátkay László ügyvédet — választmányának kiegészítéséül — új tagokká választotta meg.

— **Nyilvános nyugtázás.** Boldogult Krammer János siremlékének költségeihez Seleznik Károly, magyarkeszi-i káplán 5 koronát küldött.

— **Névváltozás.** A belügyminiszter megengette, hogy Steiner Dávid dunaföldvári lakos nevét Szöcs-re, Krausz Henrik dunaföldvári illetőségű budapesti lakos Szirmai-ra, kiskoru Weisz Elemér dombóvári lakos Varjas-ra változtathassa.

— **Eljegyzések.** Weber Dénes gyógyszerész, ifj. Weber János országgyűlési képviselő fivére, eljegyezte Bubregli Ignác baranyasellyei gyógyszerész takarékpénztári elnök leányát, Nellykét.

Kerék József, Matzon Béla szekszárdi városi adóügyi jegyző sógora, pünkösdi első napján tartotta eljegyzését Freyler Angyalával Orsován.

— **30 éves találkozó.** A székesfehérvári főgimnáziumban ezelőtt 30 évvel érettségizett növendékek f. hó 3-án ujították fel Székesfehérvárott a régi barátságot. A kedélyes találkón városunkból Salamon Iván kir. törvényszéki bíró vett részt.

— **Iskolai zászlószentelés.** Janyapusztán a r. k. elemi népiskola tanulóinak zászlóját szép ünnepség keretében múlt vasárnap szentelte be Dióssy József harci plébános. A szentelés után Konkolyi Gábor tanító lelkes beszédet intézett az egybegyűlt szülőkhöz és gyermekekhez.

— **Megnyílt Dunai uszoda.** A paksiak kellemes nyári fürdőhelye, a dunai uszoda e hó 6-án megnyílt.

— **Értekezőlet a házadó kataszterről.** Kaminszky János m. kir. pénzügyi titkár e hó 5-én Paks közssgháza tanácstermében, a dunaföldvári járás jegyzői karának az új házadó kataszterről szakszerű magyarázatot tartott.

— **Postaügynökség.** A pécsi posta- és távirat-igazgatóság pályázatot hirdet a kistengelic postaügynökségre. A kérvények az igazgatósághoz folyó hó 25-ig adandók be.

— **Elbocsátás.** Mang Gyula szekszárdi m. kir. posta és távirat segédtisztjelölt betegsége miatt hivatalából végleg elbocsátott.

— **Közgyűlés.** A szekszárdi polgári olvasókör f. hó 27-én délután 2 órakor rendezte közgyű-

lést tart. Targysorozat: 1. Hirlapok megrendelése és elővezése. 2. A körhelyiségnek a „Magyarországi Munkások Rókkant- és Nyugdíj-egylete” által rendezendő multság céljára leendő átengedése. 3. Egyéb indítványok.

— **Házasságok.** Csapó Dániel tengelic földbirtokos, Csapó Vilmos cs. és kir. kamarás fia, folyó hó 26-án tartja esküvőjét Szlankovánszky János cs. és kir. kamarás leányával, Máriaival. A polgári házasságkötést Simontsits Elemér alispán fogja végezni. — Szabó Ernő tart. honvéhadnagy, veszprémi takarékpénztári tisztviselő, Szabó Mihály koppányszántói nyug. jegyző szekszárdi lakos fia, május 31-én vezette oltárhoz Szeglethy Sárkát, Szeglethy György veszprémi polgármester leányát. Násznapok voltak: Ováry Ferenc orsz. képviselő és Vaszary Béla felső keresk. iskolai igazgató.

— **Kegyelet.** A szekszárdi polgári fiúiskola ifjúsága a tantestülettel együtt f. hó 9-én résztvett a Krammer János volt igazgató halálának évfordulóján tartott gyászmisén. Itt említjük meg, hogy Krammer János siremlékére 220 korona 60 fillér folyt be.

— **A városi iskolaszék ülése.** A szekszárdi városi iskolaszék és a menedékházakra felügyelő bizottság 12-én délután 4 órakor ülést tart a polgári iskola tanácstermében.

— **A tejjgazdasági kiállítás kitüntettjei.** A Budapesten megtartott nemzetközi tejjgazdasági kiállítás vármegyénk is képviselve volt s a bíráló bizottság a következő vármegyénkbeli kiállítókat találta kitüntetésre érdemesnek: vajárt a závodai tejszővelkezést oklevelet nyert a bronz-éremről, sajtárt Rudnyánszky Dezső báró (Dörnyátlan) oklevelet ezüst-éremről, Strausz Antal (Tamási) oklevelet a bronz-éremről.

— **Választás.** A Tolnán üresedésben levő segédjegyei állásra a képviselőtestület a múlt szombaton Bajó Pál főszolgabíró elnöklete alatt tartott gyűlésen Reményi Béla, jánosföldi segédjegyzőt választotta meg.

— **Esküvő.** Vajda Ignác paksi géplakatos e hó 9-én tartotta esküvőjét Gerjenben P. Vajda Erzsikével.

— **Iskolaszéki gyűlés.** A szekszárdi r. k. iskolaszék f. hó 8-án dr. Fent Ferenc szentszéki tanácsos elnöklete alatt gyűlést tartott, melyen az újvárosi iskolaszéki tagok kívánságának megfelelően az újvárosi kántori állást az üresedésben levő tanítói állással egyesítette. Ezzel kapcsolatban a kántori állást ideiglenes megbízatás alapján betöltött Tarlós Jánosnak a tanítói téren is kifejtett tevékenységét elismerésül az iskolaszék elismerését és nagybecsülését fejezte ki. A tanítói állásokat sorszámokba sorozták, minden állás javadalmát állandósították. A vizsgák idejét e hó 14., 15. és 16-ára állapították meg s kijelölték a vizsgálobiztosokat. Az évről Te Deumot 20-án tartják. Vizsgai jutalomkönyvekre 70 koronát szavaztak meg, mely célra az elnöklő plébános is 10 koronát adott. Az indítványok során Vargha Ferenc főgimn. tanár, hitk. tanácsstag indítványára megbízták a vizsgálobiztosokat, hogy a vizsgán a szülők és gyermekek figyelmét a szellemi képzés szükséges voltára hívják fel.

— **Képesített kézimunka-tanítónő.** Kálmán Etelka, Kálmán Károly szekszárd-belvárosi r. k. tanító leánya, a múlt napokban kitűnő sikerrel tette le a kalocsai érseki tanítóképzőben a kézimunka tanítónői szakvizsgát. Érdekes ezzel kapcsolatban megjegyezni, hogy ezen családban eddig nyolc okleveles tanító van (apa, anya és hat gyermeke), 2 polg. isk. tanár, 6 népiskolai tanító, kik közül 3 Szekszárdon működik. Ez igazán érdekes és népes *tanító-család*.

— **Betiltott vásár.** A f. hó 14-ére eső bátaszéki állat- és kirakodó vásárt a vármegye alispánja a Bátaszéken uralkodó ragadós száj- és köhmfájás elhurocolásának megakadályozása végett betiltotta.

— **Halálozások.** Rull János földbirtokos, Tolnavármegye törvényhatósági bizottságának és Decs község képviselőtestületének tagja, Bátaszéken folyó hó 6-án, életének 80-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. A boldogult folyó hó 8-án d. e. 10 órakor a bátaszéki róm. kath. temetőben helyezték örök nyugalomra nagy és általános részvét mellett. Az elhunytban Duzs Dániel ösényi jegyző neje sz. Rull Anna és Horváth György kakasdi jegyző neje sz. Rull Flóra édesatyjukat veszítették. — **Csernohorszky József** volt szekszárdi káplánt, jelenleg pécsváradai lelkészt fájdalmas vesztés érte, testvére, **Csernohorszky Mária** f. hó 7-én, 49 éves korában hirtelen elhunyt.

— **Versenylárgyalás.** A gerjéni Dunaszakrason 1909. évben teljesítendő szabályozó munkálatokra nézve, amelyek 467 m³ földmunkából, 5960 m³ első és 25470 m³ másodosztályú kőhányásból állanak, a kir. földmívelésügyi miniszterium f. hó 18-án nyilvános zárt ajánlati versenylárgyalást tart. Az általános és részletes feltételek a budapesti m. kir. fölyammérnöki hivatalnál megtekinthetők s ugyanott díjtalanul megszerezhető az ajánlati minta is.

— **A jegyzők vasuti jegye.** A községi és körjegyzők részére engedélyezett félárú vasuti jegyek váltására jogosító arcképes igazolványok kiállítása körül beállt késedelem folytán, hogy a jegyzők addig is igénybe vehessék a kedvezményt, amíg az igazolványok birtokába jutnak, a kereskedelmi miniszter utasította a máv. igazgatóságot, hogy az önálló hatáskörben működő községi és körjegyzők részére azok kérsére egyszeri utazásra szóló ilyen igazolványokat kiszolgáltasson. Az erre irányuló bélyegmentes kérvényben a folyamodó jogosultsága az alispán által igazolandó. A folyamodvány, az igazolványok postai ajánlott levélben való megküldéséhez szükséges bélyegjegyek csatolása mellett, a m. kir. államvasutak igazgatóságához, Budapestre küldendő be. Egyidejűleg tárgyalást indított a miniszter az iránt is, hogy a rendszeresített állásban levő okleveles segédjegyzők jogigénye a kedvezményre szintén megállapíttassék.

— **Cirkusz Szekszárdon.** Már két hete működik Szekszárdon a Krausz Ernesztin-féle műlovarda. Minden este zsufolásig megtelik a cirkusz előkelő közönséggel. A cirkuszban igen sok ügyes tagja és sok állatja van. A díszletek csinosak. Mindennap új a műsor. A lovakon igen ügyes jeleneteket mutatnak be a csinos hölgyek. A tornázók is sok szépet produkálnak. A fő azonban a birkózás, eziránt érdeklődik mindenki Ali Mehmed török, Georgevits szerb, Farkas magyar és Angeleszku román birkózók igen szépen, ügyesen birkóznak, úgy hogy a közönség teltség meglegedését vívták ki. Ajánljuk e derék cirkuszt a közönség állandó jóindulatába és pártfogásába.

— **Az érettségi.** Dudek János egyetemi tanár csütörtökön este Szekszárdra érkezett, hogy mint miniszteri megbízott az érettségi vizsgákon jelen legyen. A vizsgát pénteken és szombaton tartják s a miniszteri megbízott még a ma esti vonattal vissza utazik Budapestre, mert mint a hittudományi kar dékánjak az egyetemnek holnap véghemenő bezárásánál funkciója van.

— **Rajzkiállítás.** A helybeli áll. főgimn. tanulóinak rajzai az intézeti tornacsarnokban f. hó 16-tól bezárólag 22-ig naponként d. e. 10—12-ig és d. u. 4—6-ig megtekinthetők.

— **A bonyhádi segélyegylet mint szövetkezet** most bocsátotta ki felhívását a 29-ik évtársulat megalakítására. E több mint 40 év óta fennálló intézet évtizedek során számtalan tanulót adta annak, hogy minden nyereszkeskedési vágytól távol, kizárólag emberbaráti célt szolgál. Eme ténykedésének sorozataiból szívesen emeljük ki az 1907/8 években tanusított eljárását. Ezen években a kamatlábnak szokatlan megráglása folytán a pénzüzetek országsszerte megszorították a hitelnyújtást és csak magas kamatláb mellett folyósítottak kölcsönöket. A bonyhádi segélyegylet azonban ennek dacára 6%-os kamatláb mellett folyósította a szükséges hitelt tagjai részére, miáltal a kisebb emberek kiváló jótékony-ságban részesültek. Sikeres működését az előttünk fekvő múlt évi zárszámadása igazolja kellőképpen, mely szerint tagjainak majdnem 6%-os osztályot nyújt. Ezen kiváló közgazdasági tényező felhívását olvasóink figyelmébe ajánljuk.

— **Katonák szabadságot az aratás idejére.** A hadvezetőséget már hosszabb idő óta foglalkoztatja a parlamentnek s a közvéleménynek általában sürűn kifejezett óhajta, hogy a tényleges szolgálatban álló, a polgári életben pedig mezőgazdasági foglalkozást űző katonákat az aratási idő tartamára szabadságot kellene. Erre vonatkozólag most rendelet jelent meg, melynek fontosabb részei a következők:

A szabadságot különös tekintettel akar lenni a hadvezetőség azoknak a mezőgazdáknek érdekeire, kiknek fia katonai szolgálatot teljesítenek és a szabadságot arra akar módot nyújtani nekik, hogy családjuknak a legsürgősebb munka idején lehessenek segítségére. Ez tehát a legelső sorban a kisgazdákra vonatkozik, de figyelemmel lesz a hadvezetőség a hivatásszerű gazdasági munkásokra is, kiknek utolsó szolgálati

évükben meg fogja engedni, hogy végleges szabadságolásuk idejére megélhetésükről előre gondoskodhassanak. A szabadságolás időtartamát általában három hétben állapították meg. Szabadságolás történhetik a gabona, tengeri és szőna aratási idejére, a szüretre és a szőlőmunkálatok idejére és bizonyos körülmények között a selyemhernyó tenyésztéssel járó külön munkák idejére is. Szabadságolást minden egyes katonának kihallgatáson kell kérnie és az engedélyt a csapatparancsnok adja meg a szolgálati viszonyok tekintetbe vételével. A szabadságot legénységnek polgári ruhát kell viselnie és a községi eljáráságtól bizonyítványt hoznia, hogy tényleg mezzei munkát végzett-e. A szabadságot katonák szabadságolási igazolványának felmutatása mellett olyan vasuti jegykedvezményre tarthat igényt, mint a szolgálaton kívül utazó katonaság. Járványos vidékre nem adnak szabadságot.

— **A sárközi utépités.** A közigazgatási bizottságnak folyó hó 9-iki ülésén Szabó Károly országgyűlési képviselő, bizottsági tag felszólalt a sárközi utak érdekében, így felemlítette, hogy a Sárköz lakossága körében aggodalom támadt: vajjon a sárközi utak kiépítése, — mely nemcsak a Sárköznek, hanem Szekszárdnak is fontos érdeke — nem szenved-e halasztást azon okból, hogy a rendelkezésre álló utépitési összeget az előbb megépitendő utak, — úgy az építési anyagnak, mint a munkadíjnak rohamos emelkedése következtében — fölemésztik? Miért is felvilágosítást kért arra nézve, hogy milyen stádiumban van a sárközi utak kiépítésének ügye s illetve mikorra remélhető az építés megkezdése? *Alacs Zoltán* kir. főmérnök, műszaki tanácsos kijelentette, hogy bár a mérnöki hivatal személyzeti létszáma apadt s az itt levő mérnökök más irányú elfoglaltatása is akadályozza az építési tervek kidolgozását, mégis reményt nyújthat az iránt, hogy 1910 tavaszán — ha a vármegye a szükséges összeget rendelkezésre bocsátja — az utépitésnek semmi akadálya nem lesz. *Simontsits* Elemér alispánnak az ügy finansziális oldalára vonatkozó és teljesen megnyugtató kijelentése után Szabó Károly köszönettel vette tudomásul a két irányú felvilágosítást, mely minden kétséget kizárólag reményt nyújt arra nézve, hogy a Sárköznek e fontos érdeke rövid idő alatt kielégítést nyer.

— **Felhőszakadás.** Mult szombaton este óriási felhőszakadás pusztított vármegyénkben. Iszonyu tömege a víznek zúdult a vidékre, házakban és veteményekben óriási károkat okozva. Súlyosabbá teszi a helyzetet, hogy a mult évi takarmányhiány után a felhőszakadás által sújtott vidék összes takarmányát a víz hordaléka tönkretette, megsemmisítette. Vármegyénk e részében tehát a takarmányhiány olyan mértékben fog jelentkezni, amely kellő időben alkalmazott hatóságai segítség hiján állattenyésztésünket évekre visszavetheti. A vihar és víz a vasuti vonalakat is megrongálta és pedig a bátaszéki—dombóvári vonalon Mágocs mellett, a budapest—fümei vonalon pedig Kurd—Csibrák felett és pedig itt több helyen is. Itt egy helyen mintegy 800 m. hosszúságban szakította el az ár a vasuti töltést. A Bátaszékről Dombóvár felé induló esti vonat Szászvár—Mázán, a Fiume felől jövő vonatok Dombóváron, a Budapestről kiinduló Hőgyész—Szakályon veszteltek, míg a pályát annyira helyreállították, hogy a vonatok közlekedhettek. A felhő szakadásról következő tudósításokat kaptuk: *Gyónk* községben f. hó 5-én esti 7 órakor 1/2 óráig tartó felhőszakadás volt. Az összes rétek, kertek úgy el vannak iszapoltva, hogy az idei szénatermés teljesen megsemmisült. Nagyobb inszernem lesz kitéve a lakosság takarmány hiányában, mint a mult évben volt. A vetések nagy részét a víz elhordta, úgy a termő földet is. A kár meghaladja a 200 ezer koronát. Házakba, pincékbe befolyt a víz, kerítéseket, hidakat hordott el, az utakat, töltéseket teljesen szétszaggadta. A szőlőkben, gyümölcsösökben nagy a kár. — *Csibrákon* e hó 5-én este 7 óra 30 peckor felhőszakadás volt. A víztömeg a hegyekről 2 méter magasságban oly erővel rohant le, hogy kőfalakat szakított széjjel. *Jeszzenszky* Andor földbirtokos 30 méter hosszú 1:50 m. magasságu kökerítését egy pillanat alatt bedöntötte. A házakba a víz 1 m. magasságra állt s a vasuti pályatestet is 3—4 helyen szétszakította. A vonatok esti 7 órától reggeli 7-ig nem közlekedhettek. *Jeszzenszky* Andor kastélya teljesen víz alatt állt és a butorokat a szobákban felforgatta az ár; reggel 3 óráig dolgoztak úgy a kastélyban, mint a polgárnépnél, míg a vizet a szobákból kimérték, végül pedig 30—35 cm. magas-

ságu iszapot takarítottak ki a szobákból. Kint a határban az iszonyu szél letörte a szőlővesszőket, az ár a földeket beiszapolta, a veteményt kimosta, a réten levő szénát vagy beiszapolta, vagy elvitte. A kár 50—60 ezer koronára becsülhető. Felhőszakadás érte még Kurdot, Gyulajt, Szakályt, Csicsót és Hőgyészt. Mindenütt iszonyu károkat okozott. Csicsón a templomba is behatolt a víz s fél méter magasságban lepte el a templom belsejét. Egy a másnapi bucsura jövő kocsit úgy beiszapolta az ár, hogy nem lehetett kivontatni, úgy kellett kiásni. — *Bikácson* e hó 5-én este a jégeső elvette a határt és különösen a szőlőkben tett nagy kárt. — *Nagydorogon* a felhőszakadás mellett hatalmas jég is volt, amely igen nagy károkat tett az összes veteményekben. — Nagyobb károk vannak még: *Hőgyészen*, hol oly erővel zúdult le a zápor, hogy *Apponyi* Géza gróf főispánunk parkjának kerítését is átszakította s a pincéket előntötte. *Uzdon* a Donáth patakon készült új hidat felemelte, az elkészült védőtöltéseket pedig teljesen szétmosta. *Pélen* Vizsolyi Ákos nagybirtokosnak valami 120 szekérenyi renden levő szénáját seperte el valami 7000 korona értékben.

— **Cigányháború.** Az öcsényi határban, Borrévben tanyázó teknővájó cigányoknak kedves vendégük jött rokonuk, *Ignác* József teknővájó személyében, akinek a tiszteletére nagy mulatságot csaptak. A mulatság közben azonban a rokonság összezördült s a dulakodás hevében az ünneplő vendég egy felkapott fejszével úgy vágta fejbe Novák Jánost, hogy az vértől borítva összerogyott. A vér láttára Ignác annyira megijedt, hogy azonnal Szekszárdra jött s itt a rendőrségnél jelentkezett. Novák sérülése súlyos ugyan, de nem életveszélyes.

— **A pécs-bátaszéki vasút.** A kereskedelmiügyi miniszter, a parlament munkálatainak szünetelése dacára, mivel a törvényjavaslat a közlekedésügyi bizottságban már le lett tárgyalva, a pécs-bátaszéki vasút építésére nézve kiadta az ideiglenes építési engedélyt. Az ideiglenes építési engedély a földmunkálatokra és hidépítésekre szorítkozik.

— **Tolvaj munkás.** Maleta Ferenc szekszárdi születésű asztalos segéd Csiffáry tolnai asztalos mester megbízásából Rosmayer Ferenc tolnai lakosnál dolgozott, ahol a szekrény márványlapját felfeszítette s onnan különféle finom szivarokat, cigarettadohányt és cigarettát ellopott. A tolvaj segédét feljelentették.

— **Öngyilkosságok.** Nagy György 56 éves szekszárdi kocsis folyó hó 7-én eltűnt lakásáról. Folyó hó 10-én délután a Csörgető mellett járó emberek a vízből egy hullát húztak ki, melyben felismerték Nagy Györgyöt. A rendőri vizsgálatot *Rácz* József rendőrkapitány ejtette meg. Ennek során kétségtelenül megalapítottat, hogy Nagy maga ölte magát a vízbe, amit bizonyít a zsebében talált levél, melyben Pécsen lakó leányát a temetésére hívja. — **Bátaszéken** mult pénteken felakasztotta magát *Feidt* István 21 éves bátaszéki lakos Mire özvegy édesnyja észrevette, már meghalt.

— **Előkelő biztosító társaság,** vidéki képviselőrsége részére *tisztviselet* keres, aki a belkezelésben jártas és a külszolgálatban, különösen a szervezésben és üzletszerzésben is kellő gyakorlattal bír. Kimerítő ajánlatok az eddigi állások feltüntetésével „Biztosító” jellegre kéretnek.

— **Tűz Dunakömlődön.** E hó 6-án este, fél 12 órakor Hirth Lipót korcsmáros háza leégett. A tűz keletkezésének oka ismeretlen; a kár 1300 korona, mely biztosítás révén megtérül.

— **Humoros sikkasztó.** *Kiss* Jenő szekszárdi fényképész *Mehlovits* Soma nevű segédjét Paksrá küldte felvételek eszközlése végett, ahol ez mintegy 200 k. előleget felszedett s a gép visszahagyásával Budapestre szökött, a honnan *Kiss* Jenőtől levélben szívélyes bucsut vesz s minden jót kíván neki.

— **Villámcsapás.** Paksi tudósítónk írja, hogy a Fadd községhez tartozó Felsőhencsepusztán a villám becsapott Balogh János pusztai lakos házába és a tetőzet leégett. A tornácon tartózkodó Balogh János a villámcsapástól eszméletlenül összeesett, de később magához tért. Az istállóban levő lovat a villám agyonsujtotta.

— **Korcsmai verekedés.** Deutsch Ignác nagydorogi lakos korcsmájában verekedés támadt és a korcsma tulajdonosát meg akarták verni. Ekkor a cseléde Magyar Mária segítségére ment, mire ifj. Kozma József nagydorogi lakos egy gyufatartóval úgy vágta fejbe, hogy orvosi vélemény szerint hosszabb ideig nyomhatja az ágyat. A csendőrség a tettest a paksi kir. járásbírósnak feljelentette.

— **Megbőszült bika.** F. hó 4-én *Fülöp* Jánosné pincshelyi lakos a reggeli órákban a szőlőhegyre iparkodott s a vasuti átjárónál utólérvén a marhacsordát, nem várta meg, míg az a szűk átjárónál áthalad, hanem dacára a figyelmeztetésnek, az összeszorított csorda közé ment s a marhákat ijesztgetéssel akarta az utból szétterelni, de a község bikája az ijesztgetésre nem reagált, neki ment s a meggondolatlan asszonyt a vasut kerítésének szorította, s ott agyon öklelte, tiporta. A gyorsan elősiető orvos már csak a beállott halált konstatálta.

— **Hütlén cselédek.** Dr. *Szászy* Endre szekszárdi ügyvéd ebési bérletére a grábóci erdőből fát hordatott be. A béresek a fából utközben majdnem egy öltre valót *Krsztics* Döme korcsmájánál ledobáltak, amiért a korcsmárostól bort kaptak. A dolog kitudódott s a csendőrség úgy a hütlén cselédeket, mint a korcsmárost feljelentette.

— **Lezuhant a fáról.** *Horváth* Istvánné paksi lakos mult pénteken szederfalomb szedés közben leesett a fáról és súlyos zúzódásokat szenvedett.

— **A bor.** Váralján *Schön* Gáspár földműves itt állapotban lebukott kocsijáról, melyen fát akart az erdőből hordani s oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy azok következtében meghalt.

— **Vizbefult gyermekek.** *Polacsek* Sándor 9 éves, *Müller* Károly 10 éves decsi gyermekek Urnapján a község melletti vízben fürödtek s vigyázatlanságuk folytán mindketten a vízbe fulltak.

— **Verekedés.** *Hodován* Pál dusnoki lakost a faddi szőlőhegyben *Farkas* András faddi lakos karóval úgy elverte, hogy az orvos véleménye szerint legalább 4 hét kell gyógyulásához.

Fogorvos Kovács J.

vásártér-utcai műtermében hiányzó fogak pótlása, csaposfogak, arany koronák és szájjpadlás nélküli fogak (hidmunka) készíttetnek. Fogtönés, foghuzás és fogtisztítás a legjobb módszer szerint eszközöltetik. — Szegényeknek rendel. d. e. 8—9 íg és d. u. 1—2 íg.

Muzeum, közintézetek ügyei.

— **A vármegyei muzeum bizottság ülése.** A vármegyei muzeum bizottság folyó hó 16-án délelőtt 10 órakor a vármegyeház kistermében, ülést tart. Tárgy: 1. A muzeum könyvtára számára vásárolt könyvek bejelentése. 2. A muzeum és könyvtárak országos főfelügyelőségének a Wosjinsky könyvtár ügyében küldött leirata. 3. Ugyanannak leirata a muzeomóri lakás ügyében, 4. Ugyanannak leirata a muzeum gyűjteményeinek leltározása ügyében.

MULATSÁGOK.

— **Erdei bál.** A „*Tamási Sportegylet*” f. évi június hó 12-én a miklósvári vadaskertben erdei bált rendez. Személyjegy 2 K, családijegy 3 K. (Felülfizetéseket nem fogadnak el.) Ha esik, az egylet helyiségében táncolnak.

— **Juniális.** A *Szekszárdi Kereskedő Ifjak* június hó 13-án az új kereskedelmi Casinó minden igényeknek megfelelően átalakított kerthelyiségében különböző versenyekkel egybekötött, jótékonycélu, Juniális rendeznek. A meghívók a mult hét végével bocsátattak szét. A szórakozni és táncolni vágyó fiatalok között nagy érdeklődés mutatkozik.

PÉNZINTÉZETEK.

A kisvejei hitelszövetkezet mérlege.

A kisvejei községi hitelszövetkezet 1908. évi mérlegét, melyet az e hó 10-én tartott közgyűlés változatlanul elfogadott, a következőkben ismertetjük:

A szövetkezet 1889. évben 40 taggal, 217 üzletrezzel alakult rendkívüli nagy nehézségek között, annál örövendesebb, hogy ma már 247 tagot számlál, 888 üzletrezzel, 88,800 korona

értékben; betétként kezelt 115,180 kor. 71 fillért és tagjainak 146,908 kor. 67 fillér hitelt nyújtott. Závod és Lengyel községek regálékartalánási papírjaikat beváltván, üzletrészekbe fektették, amely nekik évente 5 százalékos osztalékokat hoz.

A tiszta nyereségre vonatkozólag az igazgatóság azt javasolta, hogy 337 korona 56 fillér csatolassék a tartalékalaphoz, 2841 kor. 88 fillér 5 százalékos osztalékként osztassék ki az üzletrész tulajdonosok között, az ezek után fennmaradó 196 kor. 20 fillér pedig fordítottassék az igazgatóság és felügyelő bizottság javadalmazására; ez a javadalmazás — megjegyezzük — ugy mint az intézet fennállása óta mindig, a 3 község közcéljaira fordítottik.

A szövetkezet tagja a Megyei Gazdaszövetségnek, a Szövetkezetek Országos Szövetségével, a 3 község belrendőri szükségletének részbeni fedezéséhez 50—50 koronával hozzájárul, feállította és fentartja a 3 község közt létesített távbeszélőt, berendezett, fentart és gyarapít egy népkönyvtárt, előfizetett — többek között — ezen könyvtár javára egy képes fővárosi képes lapra is, továbbá segélyeket ad a szegényeknek, a szegény iskolás gyermekek részére pedig tankönyveket stb.

Szóval önzetlenül, becsülettel igyekezettel dolgoznak a községbeli intelligencia egy részének (papok, tanítók és kereskedők) igazán önzetlen és buzgó támogatása mellett, hogy ezen valóban a nép javát hűen szolgáló intézmény gyönyörű előnyeit a közlakosság minden rétege igénybe vehesse.

TANÜGYI HIREK.

Rovatvezető: Nagy Béla.

A közigazgatási bizottság tanügyi intézkedései. Tolnavármegye közigazgatási bizottsága folyó hó 9-én tartotta rendes havi ülését, melyen Tihanyi Domokos kir. tanácsos, tanfelügyelő jelentette: hogy május hónapban 70 tanteremben 24 iskolát és 8 óvóintézetet látogatott meg. Az elért eredményt jónak minősítette. A május 12-iki ülés után 68 darabot intézett el elnökiel, a jelen ülésben pedig 20 darabot terjesztett elő. Az egyes előadott ügydarabok közül a következőket említjük fel: A szekszárdi polg. leányiskola építkezésénél a Magyar Józseffel és Walla Józseffel kötött szerződést a bizottság pótlólag jóváhagyta. — Id. Hajjas János volt pinchelyi r. k. tanító 260 korona nyugdíjnyújtásának kiszolgáltatására a pinchelyi r. k. hitközség, illetve iskolaszék végrehajtás terhe mellett köteleztetett. — Kuthy Jolán dunaföldvári ref. tanítónőnek 1908. január 1-től az 1907. évi 27. törvénycikk 2. §-a alapján évi 300 korona lakbért ítél meg a bizottság. — A bizottság felhívta Szekszárd rt. város polgármesterét, hogy a Béri Balogh Ádám és Magyar-utcai községi állandó menedékházak jobb elhelyezéséről gondoskodjék, mert a jelenlegi épületeik kicsinyek, szűkek, az óvókötelesek befogadására elégtelenek, így egészségügyi tekintetből károsak, sőt veszélyesek a gyermekekre nézve. Ezt csak építéssel lehet megoldani, mert megfelelő épületet bérbé venni nem lehet, miután ily épület nincsen. Gyermekeink egészsége pedig az első és legfőbb dolog! — A diósbereinyi rk. iskolaszék általános ismétlőiskoláját gazdaságivá alakította át. A bizottság ezt tudomásul vette és a községet községi gazd ism iskola szervezése alól felmentette. — Fazekas Pál és Südy Zsigmond madocsi ref. tanítóknak szénajárandóságuk csonkítatlan kiszolgáltatása elrendeltetett. — A görbői községi iskola új építési terve és költségvetése az államépítészeti hivatalnak sürgős megvizsgálás végett kiadatott. — Tevelen rk. fiu. és leány-gazdasági ismétlőiskola állítottatott fel. Tudomásul vétetett.

Államsegélyek. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a czikói rk. IV. tanító fizetésének 1000 koronára való kiegészítésére 1910 január 1-től kezdve évi 900 korona államsegélyt engedélyezett. Ez ujonnan szervezett állomás.

A bonyhádi rk. VI. sorszámú új tanító fizetésére 1910 január 1-től évi 900 korona államsegély engedélyeztetett. 1909-re tehát már nincs pénz. Erről az elnök értesítetett.

Néptanítók gyűlése. A tolna-baranya-somogyi ág. h. ev. egyházmegye *mecekvideki* tanítói köre a múlt héten Bonyhádon, az ev. templomban tartotta rendes tavaszi közgyűlését Kracher György és Péter Sándor kettős elnöklése alatt. Kracher elnök szívélyes megnyitó szavai után Kiss Sándor tartott gyakorlati tanítást

a számtan köréből s ügyes módszerrel vezette le a gyermekekkel az egész számközből a törtek képzését egy saját találmányu, könnyen szét-szedhető méterrud segítségével; e praktikus taneszközt Tihanyi Domokos kir. tanácsos, tanfelügyelő felhívására a miniszteriumnak is be fogja mutatni. A tanítás befejeztével a tanítóanyag anyagi és társadalmi helyzetének emelését célzó ügyek tárgyalattak élénk vita kíséretében. A gyűlés kiemelkedőbb pontja Mühl János nyugalomba vonult tanító önéletrajzának fölolvastása volt. Az érdemekben megőszült öreg pedagógus 55 sulyos, küzdelemteljes éven keresztül teljesítette lankadatlan szorgalommal és vasigyekezettel gyönyörű hivatását. Mekényesen, ahol működésének legnagyobb idejét töltötte, sok nemes tette hirdeti maradandó emlékéit. Az egyet tagjai mély meghatottsággal hallgatták a tanulságos felolvasást s meleg ovációban részesítették a bucsuzó kartársat. Még Wikkert Lajos bonyhádi igazgató-tanító terjesztette elő a teljesen osztott népiskola számára készített részletes tananyag felosztását a számtanból. A nagy munkát és kiváló gondot igénylő szakdolgozat méltó elismeréssel honoráltatott. A közgyűlést társasbéd követte, amelyen ketten mondtak toasztot, hangoztatva a tanítói közérzület ápolását és az együttműködés szükségességét, mert csak így érhető el ama nagy cél, hogy e haza lakossága nyelvben és érzelemben egygye legyen.

A szekszárdi polgári fiúiskola osztályvizsgálai: 9-én ref. és izr. hittan, rk. hittan 12-én. Az I. osztály rendes vizsgája az összes tantárgyakból 15-én, II. osztályé 16-án, III. osztályé 17-én, IV. osztályé 18-án és az V. és VI. osztályé 19-én lesz. A záróünnepélyt 23-án tartják meg.

Fizetésemelés. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Kápolnay József dunaföldvári külön szaktanító gazdasági ismétlőiskolai igazgató fizetését 1907. július 1-től visszamenőleg 1800 koronára emelte fel.

Igazgatói díj. Paraté György paksi állami polgári fiúiskolai igazgatónak 1909. január 1-től visszamenőleg 600 korona igazgatói pótlék utalványoztatott.

Szekszárd-ujvárosi községi állandó menedékházvezető mellé a sok óvókötelek miatt erősebb cseléd alkalmaztatott és ennek díja havi 24 koronában állapítottatott meg. Ezen intézkedés sürgős fogantatására a polgármester felhívott.

Iskolaszék megalakulása. Az apari rk. iskolaszék újra alakult. Egyhézi elnök: Klein József, világi elnök: Reithberger István. jegyző: Eicher János, gondnok: Wager Péter és Kupferschmied András lett.

KÖZGAZDASÁG.

Az országos állatkiállítás nyertesei Tolnavármegyéből. A Tattersall-telepen rendezett országos állatkiállításon ismét szép sikert értek el állatjaikkal a tolnamegyei gazdák. Így a szarvasmarha csoportnál, a *simmenthali tenyésztélnél* az özv. Döry Zsigmondné gazdaságából való bika elnyerte Fehér Ipoly pannonhalmi főpát tiszteletdíját. I-ső bikaborju-díjat nyert Bernrieder József bikaborja és I-ső üsző-díjat ugyancsak Bernrieder József üszője. A *tájfajta* nagytenyésztők közül *Apponyi Géza* gróf hűgyészi uradalmának tehene a magyar cukorgyárosok országos egyesületének II-ik tehén-díját, üszője pedig a II-ik üsző díjat nyerte el. A *tájfajta* kistenyésztők közül Frigyes főherceg tehén-díját nyerte: *Kehl Lajos* kistormási, a II-ik tehén-díjat: *Verner János* murgai, *Krasz Ádám* czikói, *Hild János* kistormási lakos tehenei. II-ik üsző-díjat *Krasz Ádám* czikói lakos, *Márcz Henrik* murgai, *Verner János* murgai, *Kehl Lajos* kistormási, *Kirchner Jakab* kistormási lakos üszője. A gazdasági egyesület által a legkiválóbb kollektív kiállító vármegyei gazdasági egyesület részére kitűzött 890 koronás tiszteletdíjat a Baranyamegyei gazdasági egyesület nyerte el, de Tolnavármegye is kapott népies csoportjáért diszoklevelet. A juhkiállítás díjakból, a francia irányú fésűs gyapjas juhával a II-ik kosdíjat Sztankovánszky János, a hus-irányú fésűs gyapjasok III-ik kosdíjat Hainrikffy Pál kosa nyerte el. A sertéskiállítás díjak közül a II-ik kan díjat Széchenyi Bertalan gróf, a III-ik díjat *Sztankovánszky János* állatai, a hus-sertések csoportjában a Magyar Mezőgazdák Szövetkezte 500 koronás díjat Blascók Gyula yorkshirei csoportja, a 200 koronás első kan-díjat Sztankovánszky Margit állata nyerte el.

A bornyilvántartás. A bornyilvántartás tárgyában a földmívelési miniszter az 1908. XLVII. t. c. 14. paragrafusa alapján 64.200/1909. sz. a. fontos rendeletet bocsátott ki, mely mindenekelőtt megállapítja, hogy a *bornyilvántartás vezetése f. évi július elsejétől kezdve kötelező.* A törvényhatóságok idevonatkozó előterjesztései alapján a rendelet bevezető része tartalmazza azt is, hogy azok, akiknek négy katasztrális holdnál nagyobb szőlőjük nincs, ha törkölybort nem készítenek és bor adásvételével, kiméréssel vagy kismértékben való árusítással nem foglalkoznak, a bornyilvántartás vezetése alól, — Zemplén vármegye kivételével — hol senki sem kaphat felmentést, a többi törvényhatóságok területén felmentetnek.

6760—1909. Tolnavármegye alispánjától.

Hirdetmény.

Az állami beruházásokról szóló 1904. évi XIV. t. cikkel közüti építkezésekre engedélyezett hitel terhére Tolnavármegyében a kereskedelemügyi miniszter ur a folyó évi május hó 21-én kelt 31537. számú rendeletével a hűgyész—dombovári törvényhatósági közút 0—11.767 km. szakaszának kiépítési munkálatait a kőanyagok vasuti szállításának és a kisajátítási költségeken kívül 154393 kor. 49 fillér erejéig engedélyezte.

A fentemlített utépitkezési munkálatok vállalat útján történő kivételének biztosítására az **1909. évi június hó 28-ik napjának délelőtt 10 órájára** Tolnavármegye alispánjának hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek.

A versenyezni óhajtokat felhívom, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, szabályszerűen kiállított, sértetlen borítékba helyezett zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig annyival inkább igyekezzenek hozzám beadni, mivel a később érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat borítékjának felirata a következő kell hogy legyen: «Ajánlat a 6760 alisp. 909. számú versenytárgyalásra kiírt hűgyész—dombovári törvényhatósági közút vállalat útján kiépítendő munkálataira».

Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előírt s az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénznek a szekszárdi adóhivatalnál történt letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

Késpénz vagy értékpapír az ajánlat-hoz nem melléklendő.

Miután a kő és kavicsszállítási vasuti fuvardíjakat a vármegye közvetlenül maga fogja fizetni, ezeknek a kombinációjával ajánlatot tenni nem lehet.

Azon esetre, ha ajánlattevő a költségvetésben előírt alapkö és zuzott kavicsból eltérő anyagot akar szállítani, ezen esetben a szállítani szándékolt kő két darab szabályszerű mintáját és az erre vonatkozó szilárdsági és egyéb bizonyítványokat a szekszárdi államépítészeti hivatalnál bemutatni, vagy az ajánlathoz csatolni köteles.

Az ajánlatok elfogadása felett a kereskedelemügyi miniszter ur határoz végérvényesen; ennek folytán a kereskedelemügyi miniszter ur fentartja magának azt a jogot, hogy tekintet nélkül az ajánlati összegre, az ajánlatok között szabadon választhasson.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek és részletes feltételek a szekszárdi m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Szekszárd, 1909. június hó 8-án.

Simontsits Elemér,
alispán.

Fischl Lajos butor- és épület-asztalos, a „Pirnitzer József és Fiai“ kereskedők házában dus raktárt tart, a legújabb és legmodernebb butorokból, szalon-ebédlő- és irodaberendezésekből, részletfizetésekre is. Azonkívül nagy raktárt tart vasbutorokból. Asztalos-munkák a leggyorsabban, jutányos áron készülnek.

Szőlőoltvány!

Régi szőlők hiányainak pótlására 2 éves gyökerű száza **20 K**
 Gyökeres fásoltvány **180** »
 » szépséghibával **90** »
 » zöldoltvány **160** »
 Sima **90** »
 Gyökeres riparia portalis vastag **32** »
 » 2 éves **40** »
 Sima riparia portalis **18** »
 » vékony **8** »
 Gyökeres hazai nemes vessző **30** »
 Sima **10** »
 40 legjobb fajban, teljes jótállással, azon kötelezettséggel, hogy ha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s a pénzt visszaadom.
Árjegyzék ingyen. Le van benne írva a Csodaszőlő, Pozsonvi fehér, Muscat Ottonel, Csabagyöngye. — Hegyi borok eladása.

Borárak:

Gyöngyösi siller Hl. **32 K**
 Visontai **36** »
 Gyöngyösi fehér asztali **34** »
 » pecsenye **38** »
 Visontai Rizling **44** »
 » Muskotály **70** »
 » vörös bikavér **70** »

Székely I. József

Gyöngyös,
Szent Urbán templom.

Ideális arc-kréme a zsirtalan DIANA ARCZENŐCS

nappali használatra
Az arcznak üde színt kölcsönöz és azt bársonypuhává teszi.

Ejjeli használatra a zsirszerű DIANA ARCZENŐCS

szeplő, májfolt és mindennemű arctisztatlanság ellen.

Ára I korona.

Diana szappan 70 fillér.

Diana hölgypor I kor.

Kapható:

Szeghy Sándor gyógyszer-tárában Szekszárdon.

LASKÓ KÁROLY

ÉPÜLET- és BUTOR-ASZTALOS
SZEKSZÁRD, SZÉCHENYI-U. 140.

Nagy választék saját készítményű, modern kivitelű butorokban. Készít saját, valamint más rajz szerint teljes lakásberendezéseket a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig. Kívánatra tervekkel és költségvetéssel szívesen szolgál. Készít továbbá épületmunkákat.

647—1909. szám.

HIRDETMÉNY.

Németkér község előljárósága a községi képviselőtestületnek 6—1909. rk. kgy. számú határozata folytán közhírré teszi, hogy Németkér község határában gyakorolható

„ vadászati jog „

1909. évi augusztus hó 1-től kezdődőleg egymásután következő hat évre folyó évi június hó 27-én délután 2 órakor Németkéren, a község ház tanácsstermében megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adadni.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Németkér, 1909. évi június hó 8-án.

GUNGL JÓZSEF,
jegyző.

SCHISZLER ISTVÁN,
bíró.

4335—1909. P. szám.

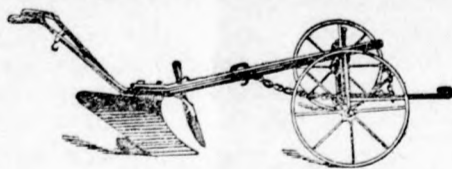
Hirdetmény.

A szekszárdi kir. törvényszék, mint birtokbiróság, közhírré teszi, hogy a tolnanémédei vasuti forgalmi kiterő céljaira szükséges s a kisajátítási összeírásban kiténtetett ingatlanokra nézve

a kisajátítási eljárás foganatosítása végett

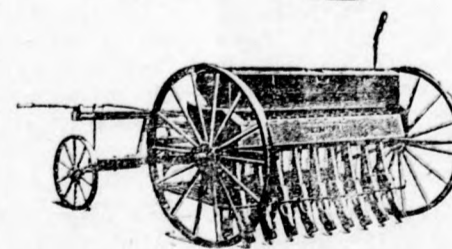
az 1881. évi LX. t.-cz. 46. §. értelmében Pinczehely vasuti állomáson a vasuti felvételi épületben tartandó tárgyalás határidejéül 1909. évi június hó 30-ik napjának délutáni 1 órája tüzetik ki; erről az érdekeltek azon figyelmeztetéssel értesítettek, hogy elmaradásuk a kártalanítás fölött hozandó érdemleges határozatot nem gátolja és hogy a tárgyalásról elmaradás miatt igazolásnak helye nincs. Szekszárd, 1909. évi május hó 30-án.

Kiadta: **Dr. Miskolczy,** jegyző.

Az eredeti Bächer egyetemes acélekék

a jelenkor legtökéletesebb szántó eszközei, melyek törhetetlen tégelyacél ekefejjel, páncél kormánylemezzel és hengerezett acélból készült gerendelyvel vannak ellátva.

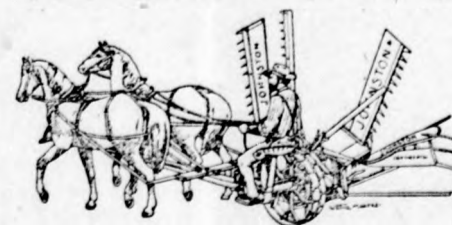
Az eredeti Melichar "Unikum Drill" egyetemes sorbavetőgép

a legmodernebb szerkezetű gép, amely minden magnem vetésre kerékcserélés nélkül feltétlen pontossággal pár pillanat alatt beállítható. Könnyű kezelés! Mérsékelt önsúly! Legcsekélyebb vonóerőszükséglet!

UTÁNZATOKTÓL ÓVAKODJUNK !!

A valódi amerikai JOHNSTON-féle

fűkaszálók, széna forgatók és teljesen acél gyűjtő-gereblyék, könnyű marokrakók és kévekövő aratógépek a hazai talajviszonyokra a legalkalmasabbak!

Elsőrangú anyag, egyszerű szerkezet, könnyű kezelés, csekély vonóerőszükséglet és feltétlen megbízható munkaképesség a JOHNSTON gépek alapelvei.

VEZÉRKÉPVISELET ÉS FŐRAKTÁR:

BÄCHER RUDOLF -- MELICHAR FERENCZ
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68. SZ.

„ FENTI GÉPEKRŐL ÁRJEGYZÉKKEL ÉS RÉSZLETES LEÍRÁSOKKAL SZÍVESEN SZOLGÁLUNK. „

Kőrösy József

hentes és virstilis üzlete
Szekszárd, Széchenyi-utca.

Ajánlja mindenkor friss állapotban lévő hentesáru cikkeit, nevezetesen: **Töltött sertésláb, magyar szalámi, nyelvsajt, krakkói, párisi, berlini májsajt, mozaik, fasiozott, különként 2 korona, szalfaládé darabja 10 fillér, frankfurti virstli párja 16 fillér, továbbá e szakmába vágó összes élelmi cikkeit.**
Vidéki megrendelések postafordultával elintéztetek.

6-12

Debulay Imre

lakatos-üzlete Szekszárdon, — ajánlja saját készítményű állandó raktáron lévő **takarék-tűzhelyeit.**

MINDEN NŐ aki kísérletet tett, tovább is használja, ez igazolja a Valeria-crém pártatlanságát. Nyilatkozataikat csak a jó izlés kedvért nem tesszük közzé, amelyben nagyon is elismerték, hogy ez az egyedül irtalmatlan arc- és kézpolószer

MINDENKI csak magát vádolhatja kopaszodásáért, fejkopaszodásáért, mert mindez nem létezővé válik ha a Garay-drogéria által előállított haszszeszt idejekorán használja

ÖSZÜLAHAJA

őrizze meg legálább külsőleg ifjúságát a Garay-drogéria hajifjítójával

AMATŐR

fényképezési cikkeimet ajánlom eredeti gyári áron. Raktáron tartok gépet, filmet, lemezt, stb.

FÉSŰ ÁRUK

hatékony, bontó, simító és oldalfésűk. Kétféle: haj-, fog-, ruha-, padló- és - - - körömkéfe - - -

Kötszerek vatta, kötőgázé, pólyák, herekötők gummi harisnyák, has- és sörvékony mérték után készítettnek, egyenestartók és egyéb orvosi és szülésznői hygienikus cikkek

Postai megbízásnak is elegendő teszek és postafordultával szállítok

Garay-Drogéria Szekszárd

6354—1909. szám.

Tolnavármegye alispánjától.

HIRDETMEŒY.

Az állami beruházásokról szóló 1904. évi XIV. törvénycikkkel közüti építkezésekre engedélyezett hitel terhére Tolnavármegyében a kereskedelemügyi miniszter ur folyó évi március hó 29-én kelt 17544. számú rendeletével a dunaföldvár—hercegfalvi törvényhatósági közüt 0—1.020 km. szakaszának kiépítési munkálatait 16,104 korona 91 fillér erejéig engedélyezte.

A fentemlített utépitkezési munkálatok vállalat útján történő kivitelének biztosítása céljából az **1909. évi június hó 28-ik napjának délelőtti 10 órájára** Tolnavármegye alispánjának hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek.

A versenyezni óhajtókat felhivom, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó szabályszerűen kiállított, öt pecséttel lezárt, sértetlen boritékba helyezett és kellő felírással ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtti 10 órájáig hozzám annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a később érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat boritékának felírata a következő kell hogy legyen: »Ajánlat a 6354. alp. 906. számú versenytárgyalásra kiirt dunaföldvár—hercegfalvi t. h. közüt vállalat útján kiépítendő munkálataira.«

Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előirt s az engedélyezett költségösszeg 5 százalékának megfelelő bántpénznek a szekszárdi m. kir. adóhivatalnál történt letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

Készpénz vagy értékpapír az ajánlathoz nem melléklendő.

Azon esetre, ha az ajánlattevő a költségvetésben előirt alapkö és zuzott kavicsból eltérő anyagot akar szállítani, ezen esetben a szállítani szándékolt kő két darab szabályszerű mintáját és az erre vonatkozó szilárdsági és egyéb bizonyítványokat a szekszárdi államépítészeti hivatalnál bemutatni vagy az ajánlathoz csatolni köteles.

Az ajánlatok elfogadása felett a kereskedelemügyi miniszter ur határoz végérvényesen; ennek folytán kereskedelemügyi miniszter ur fentartja magának azt a jogot, hogy tekintet nélkül az ajánlati összegre, az ajánlatok között szabadon választhasson.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műveletek és részletes feltételek a szekszárdi m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Szekszárd, 1909. június hó 8.

Simontsits Elemér,
alispán.

6678—1909. szám.

Tolnavármegye alispánjától.

Hirdetmény.

Az állami beruházásokról szóló 1904. évi XIV. t.-cikkkel közüti építkezésekre engedélyezett hitel terhére Tolnavármegyében a kereskedelemügyi miniszter ur a folyó évi május hó 21-én kelt 32504. számú rendeletével a szekszárd—simontornyai törv. közüt 42.673—45.063 km. szakaszának kiépítési munkálatait a kőanyagok vasuti szállításának és a kisajátítási költségeken kívül 23047 kor. 53 fillér erejéig engedélyezte.

A fentemlített utépitkezési munkálatok vállalat útján történő kivitelének biztosítására az **1909. évi június hó 28-ik napjának délelőtti 10 órájára** Tolnavármegye alispánjának hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek.

A versenyezni óhajtókat felhivom, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó szabályszerűen kiállított, sértetlen boritékba helyezett zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig annyival inkább igyekezzenek hozzám beadni, mivel a későbbben érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat boritékjának felírata a következő kell hogy legyen: »Ajánlat a 6678—909. számú versenytárgyalásra kiirt szekszárd—simontornyai törvényhatósági közüt vállalat útján kiépítendő munkálataira.«

Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előirt s az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bántpénznek a szekszárdi adóhivatalnál történt letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

Készpénz vagy értékpapír az ajánlathoz nem melléklendő.

Miután a kő és kavicsszállítási vasuti fuvardíjakat a vármegye közvetlenül maga fogja fizetni, ezeknek a kombinációjával ajánlatot tenni nem lehet. Azon esetre, ha ajánlattevő a költségvetésben előirt alapkö és zuzott kavicsból eltérő anyagot akar szállítani, ezen esetben a szállítani szándékolt kő két darab szabályszerű mintáját és az erre vonatkozó szilárdsági és egyéb bizonyítványokat a szekszárdi államépítészeti hivatalnál bemutatni, vagy az ajánlathoz csatolni köteles.

Az ajánlatok elfogadása fölött a kereskedelemügyi miniszter ur határoz végérvényesen; ennek folytán a kereskedelemügyi miniszter ur fentartja magának azt a jogot, hogy tekintet nélkül az ajánlati összegre, az ajánlatok között szabadon választhasson.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek és részletes feltételek a szekszárdi m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Szekszárd, 1909. évi június hó 8-án.

Simontsits Elemér,
alispán.

Eladó szőlő.

A Porkoláb-völgyben egy 7 holdas termő szőlő, két présházzal, egészben vagy tetés szerinti részletekben, szabad kézből eladó.

Ertekezhetni **Bognár Albert** ügyvédnél
3-3 Major-utca 1118.

Fa-árjegyzék a tolnai erdőirtási vállalattól

	Kor.
Szilfahasáb méterölenként	34.—
Szilgömb	30.—
Tölgyhasáb	31.—
Lágyhasáb	22.—
Lágygömb	19.—

Házhoz szállítva saját kocsimmal **K 1.40** az újvárosi új temető mellett fátelpről.

Venni szándékozók előjegyezhetnek a **nagy-tőzsdében** és **Szabó Emil** újvárosi kereskedőnél.

Ujdonság! Diványpárnák fényképpel.

NE TÖRJE A FEJÉT alkalmi ajándék

miatt, mert a legszebb meglepetés egy jól sikerült

fénykép,

mely az egész megyében csakis

Kiss Jenő

„Kossuth“ műtermében

Szekszárd, Széchenyi-utca 65l.

A legszebb kivitelben készülnek:

Medaillonok, nagyítások, olaj és aquarell festmények.

Sikerért kezeskedem

Ujdonság! Fényképek selyemre.

Ujdonság! Kézelt és gallér-bobozók fényképpel.

Bonyhádi Segély-Egylet mint szövetkezet.

Felhívás!

A „**Bonyhádi Segély-Egylet mint szövetkezet**“ helybenhagyott alapszabályainak 15. §-a értelmében az évenként létesítendő 6—6 évig tartó év társulatokból alakul olyformán, hogy minden évben egy-egy társulat feloszlik és helyébe új társulat lép.

Ezen alapszabályszerű határozatokhoz képest **az 1903. évi július hó 1-én alakult évtársulat (XXIII. osztály) f. évi június hó végén működését beszünteti** és számadásainak az egybehivandó közgyűlés általi elfogadása után **f. évi augusztus hó folyamán felszámol, helyébe pedig már f. évi július hó 1-én új, ismét 6 évig tartó évtársulat fog lépni.**

Az egylet irányzata általán ismeretes; 44 évi fennállása óta áldásos működése néposztályainak minden rétegeiben oly előnyösnek bizonyult be, hogy annak részletes kiemelése egészen fölöslegessé válik.

A midőn tehát a t. c. közönséget az új évtársulat

XXIX. osztály

életbeléptetéséről értesítjük, tudatjuk egyszersmint, hogy ezen új évtársulat het befizetési — és pedig **minden betét után hetenként 1 korona** már f. évi június hó 29-én kezdődnek és folytonosan hetenként a hivatalos napok egyikén teljesítendőek lesznek.

Ezen évtársulathoz való csatlakozás céljából mátol fogva az aláírási iverk az egylet helyiségében, valamint az alant megnevezett helyeken nyitva állanak.

Mindazok tehát, kik ezen új évtársulatba lépni és az egylet közhasznú célját hozzájárulásukkal támogatni szándékoznak, ezennel tisztelettel felhivatnak, miszerint a kijelölt helyek egyikén **minden részlet után 1 kor. beirataási díj letétele mellett** nevük sajátkezüleg leendő beirása végett a dél-előtti hivatalos órákban 9—12-ig megjelenni sziveskedjenek, a hol kívánatra az alapszabályok is megkaphatók.

Aláírási hely **Szekszárdon:**

Sarkadi Andornál,
Széchenyi-utca 648. sz.

Csak szakértő kereskedőtől vásárolhatunk előnyösen!

A Styria- és Demokrata kerékpárok

Két évi jótállás!

az elsők között is elsők.

Két évi jótállás!

Az összes alkatrészekből, cetylén lámpákból, csengők, kürtök stb. felszerelési tárgyakkal és a legjobb minőségű kerékpárgummikból állandó, nagyválasztékú raktár.

Jó minőség! Olcsó árak!

Árjegyzék ingyen.

Nagy javító műhelyünkben mindenféle munkát olcsón és pontosan készítünk.

Puch-motorkerékpárok és automobilon tolnamegyei képviselői. — Használt kerékpárokat becserélünk.

Kedvező részletfizetések!

Az eredeti AFRANA és WETTINA

varró- és műhímzőgépek a legtökéletesebb gyártmányok.

Singer családi, karikahajós, Central-Bobbin és iparos varrógépeink körforgó szerkezettel a legtartósabbak, miért is minden varrógépért 10 évi kezességet vállalunk.

Kedvező fizetési feltételek.

Nagy varrógép- és kerékpárjavító műhely.

Használt varrógépeket becserélünk.

Alkatrészek az összes rendszerű varrógépekhez. — Szakértő műgépészünket kívánatra bárhova vidékre is kiküldjük.

Tolnamegye legnagyobb gépraktára.

Tökéletes

Beszélőgépek (Grammophonok)

éshanglemezek, a legjobb felvételek, nagy választékban, részletfizetésre is

MÜLLER TESTVÉREK

varrógép-, kerékpár- és gazdasági gépek raktárában

Szekszárd, Kaszinó-bazár.